ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік........ $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 29-го жовтня 1914. Ч. 68. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, October 29, 1914. N. 68.

СТРАШНА КРІВАВА РІЗНЯ НАД РІКОЮ ІЗЕР.

Битва в Польськім Королївстві триває на цілій боєвій лінії дальше.

Австрійці полонили дотепер в битвах під Івангородом 8.000 Москалів.

Число ранених і хорих жовнірів у Франції виносить поверх 400.000.

Війна з Росією.

ПІД ІВАНГОРОДОМ ПОЛОНЕНО 8.000 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ (через Ротердам і Лондон), 27. жовтня. — Заступник шефа австрійського ґенерального штабу, ґен. Гефер, оголосив урядово отсї вісти:

„В битвах перед Івангородом полонили ми дотепер 8.000 Москалів і забрали 19 машинових карабінів.

„Недалеко Ярослава взято у неволю 200 Москалів враз з полковником.

„Коло Залуча і в околиці Пасічної відбито напади неприятеля.

„Загалом положенє не змінене".

Вже перед трома днями були вісти, що коло Івангорода кипить завзята битва між військами австрійськими а московськими. В перших днях число російських бранців виносило 3.600. З повисшої телєграми можна заключати, що побіда є по стороні Австрійців.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПЕРЕХОДЯТЬ НА ПРАВИЙ БЕРЕГ ВИСЛИ.

БЕРЛИН (через Амстердам), 27. жовтня. — На полудневий захід від Варшави відбили німецькі війска напад сильної російської армії. На північ від офензива австрійських і німецьких війск розбили російський корпус і перейшли на правий берег Висли.

РОСІЙСЬКІ ДОНЕСЕНЯ.

ПЕТРОГРАД, 27. жовтня. — Російське міністерство війни оголошує, що офензива австрійських і німецьких війск в Польськім Королївстві зовсім неудала ся. Німецька армія дізнала коло Рави (в російській Польщі) і Радомна цілковитого пораженя і подаєть ся назад в напрямі границї. Російські війска зі Сибіру, Кавказу і Туркестану рішили побіду в користь Росії. Німцї понесли великі страти.

Також і в Галичині російські війска ставлять сильний опір Австрійцям. Дотепер взято тисячі у неволю і забрано 20 гармат. В битвах під Перемишлем Австрійці стратили около 5.000 людий.

Москалї за час цїлої війни не признали ся ані до одного пораженя. Всї свої неудачі Москалї промовчують, а натомісць з найменьших своїх успіхів роблять великі побіди. Ще недавно тому доносили, що Перемишль занятий, але якось тепер про се вже більше не згадують. Донесеням з Петрограду вірити не можна, бо вони від самого початку війни були все неправдиві.

МОСКАЛЇ ХВАЛЯТЬ АВСТРІЙЦІВ.

ЛОНДОН, дня 27. жовтня. — Петроґрадський кореспондент тутешного дневника „Морнинг Пост" подає розмову з одним російським ґенералом про австрійську армію.

Російський ґенерал так говорив:

„Австрійські війска воюють з незвичайною завзятостю, і відвагою. Можна сказати, що ідуть у бій з посьвятою, що легковажать своє житє.

„Ми (Москалї) маємо більше пошани для австрійської армії ніж для німецької.

„Кождий Австрієць виказує більше спосібностий яко войовник ніж Німець. Німцї ідуть на війну як машина, можна сказати — машина досконала під кождим оглядом, але машина мертва, в якій не може бути відваги. Натомісць в Австрійців нема того штучного механізму, а за те є вони знаменитими войовниками. Вони понесли невдачі, але здобули пошану у нас яко знамениті войовники".

Ті слова російського ґенерала вказують на брехливість російських урядових донесень, які приходять з російської воєнної головної кватири. Там звичайно бували такі вислови про австрійську армію: „В австрійській армії повний розлад; війско бунтуєть ся; не хоче воювати; добровільно переходить на російську сторону і т. д."

А тепер сей російський ґенерал своїми словами збив цїлу брехню російської воєнної головної кватири. Сей ґенерал, як бачимо, назвав австрійських жовнірів знаменитими войовниками, відважними і завзятими, котрі ідуть у бій з легковаженєм житя, отже тимсамим заперечив попередним російським вістям, що австрійська армія ні до чого, що віддаєть ся добровільно в московську неволю і т. д.

Сю похвалу для австрійської армії висказав російський ґенерал не з приязни до Австрії або її народів, але на те, щоби зробити докір німецькій армії, що буцїмто вона така як мертва машина.

Та, чи се правда?

Правда остільки, що німецька армія справна як машина, значить, що все виконує взірцево в найбільшім порядку. Але, чи можна казати про німецьких жовнірів, що вони ідуть як мертва машина, коли се просьвічені хлопці і мужчини; коли се сьвідомі німецькі патріоти, котрі знають, за що бють ся; котрі розуміють, що значить побіда або невдача у теперішній війні для їх улюбленої вітчини. Прості німецькі жовніри безперечно ліпше розуміють і відчувають значінє війни і тої жертви, яку приносять для своєї вітчини, ніж російські офіцири та ґенерали.

Що німецьке війско іде у бій, виконуючи строго накази своїх зверхників, — се лише вказує на довірє до них. Війско німецьке знає і певне того, що його управа розуміє ся на воєнних справах і відносить ся до її приказів з повним довірєм.

Алеж знова і сторонний чоловік мусить признати Німцям велику хоробрість і завзятє, бо не було бою, з котрого би вони уступили або віддали ся добровільно в полон, як се бачимо у Французів, Англійців і Москалів і то дуже часто.

—o—

Війна з Францією.

КРІВАВА РІЗНЯ НАД РІКОЮ ІЗЕР.

ЛОНДОН, 17. жовтня. — В часі послїдної 9-дневної битви Бельґійці стратили понад 10.000 людий, між тими богато убитих.

РИМ, 27. жовтня. — З німецьких ліст страт можна заключати, що в послїдних битвах німецькі страти виносять около 10.000 денно. З того однак припадає 70 до 80 % на легко ранених, які вже по кільнох днях повертають на поле битви.

ОПИС БИТВИ НАД РІКОЮ ІЗЕР.

ЛОНДОН, 27. жовтня. — Кореспондент часописи „Дейли Мейл" подає слїдуючий опис страшної битви над рікою Ізер:

„По нічній битві зі суботи на неділю 2.500 німецьких трупів пливало в каналї Ізер. Богато Німців утопило ся, богато убито в боротьбі на багнети. Вода в каналї закрасилась від крови. Дороги до місточка Дінсмюд були застелені трупами.

„Сей страшний образ дає понятє про ту кріваву різню, яка мала місце над рікою Ізер.

„Ніч була ясна від заходу сонця аж до свитаня. На кождім місци боєвої лінії приходило до боротьби на багнети. Німці одержали приказ в ночи за всяку ціну перейти канал, хочби отрати мали бути і найбільші.

„Більше ніж 5.000 людий полягло протягом одної ночи на поли битви. Німцям удало ся вправдї осягнути другий берег каналу, але тут привитано їх дощем куль карабінових і шрапнелїв.

„Оповідають, що около 5.000 Німців перейшло канал, але ледви чи один з них повернув живий. Около 3.000 Німців заняли Діксмюд, але французькі гранати здесяткували їх ряди.

„Настав день. Діксмюд представляв ся як один гріб. Однак в поблизкім лїсї Німцї держали ся на занятім становищи, одержуючи щораз то нові скріпленя. Союзники не були в силї переломити боєву лїнію Німців і вона удержала ся на лївім березї Ізер".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПОСУВАЮТЬ СЯ ДАЛЬШЕ ЗДОВЖ ПОБЕРЕЖА.

БЕРЛИН (через Лондон), 27. жовтня. — Німецький ґенеральний штаб оголосив отсї вісти:

„Битва над каналом Ізер в околиці Іпр і Ліль триває дальше ще з більшою силою. Німецькі війска, хоч поволи, посувають ся дальше наперед, займаючи щораз то нові становища.

„На прочій боєвій лінії не зайшли ніякі важнійші події.

„В полудневих Воґезах (на границї Альзацїї) Німцї відбили всї напади французької армії".

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯДОВИЙ РАПОРТ.

ПАРИЖ, 27. жовтня. — Міністерство війни подало до відома отсї вісти з поля війни:

„Боротьба триває дальше, а передівсїм коло устя ріки Ізер. Війска союзників держать ся дальше на своїх становищах мимо страшних атаків Німців.

„Коло Соасон знищила французька артилєрія кілька німецьких батерій.

„На схід від Нансї французькі війска перейшли до офензиви і прогнали Німців через границю.

„Впрочім загальне положенє майже не змінило ся".

10.000 АВСТРІЙЦІВ НА БЕЛЬҐІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКІЙ ГРАНИЦЇ.

ЛОНДОН, 27. жовтня. — З Голяндії надходять вісти, що через Бельґію йдуть щораз то нові відділи німецького війска на скріпленє правого крила німецької армії. В суботу прибуло до міста Ґент (в Бельґії, недалеко французької границї) 10.000 австрійського війска.

З поодиноких телєграм можна здогадувати ся, що німецькі й австрійські війска становлять велику одноцїльну армію. Тяжка австрійська артилєрія брала участь при здобуваню Антверпії, а послїдні телєграми доносять, що тяжкі австрійські гармати острілюють тепер французьку кріпость Верден. Вже давнїйше доходили вісти, що в Галичинї находять ся також і німецькі війска, а повисша телєграма стверджує знова, що на французькій земли борять ся полки австрійські.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНЇ ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

Німецькі і російські телєграми доносять, що боротьба в Польськім Королївстві триває дальше, однак якогось рішаючого вислїду дотепер жадна сторона не осягнула.

Телєграми, які наспіли з Відня, вказують, що Австрійці віднесли побіду над Москалями коло Івангорода. По тяжкій боротьбі взяли Австрійці в полон около 8.000 Москалів і здобули 20 гармат. Друга вість з Берліна доносить, що получені війска австрійські і німецькі розбили російський відділ на північ від Івангорода, почім перейшли на правий берег ріки Висли. Про якінебудь успіхи коло Варшави німецькі телєграми не згадують. Натомісць телєграми російські приносять вісти про велику побіду Москалів над Німцями на лінії Рава—Радом. Ті місцевости є віддалені від Варшави около 50 миль. Колиб ті вісти були дійсно правдиві, то се вказувало би не неудачу німецької армії в поході на Варшаву. Однак з того ще не виходить, щоби німецька армія була зовсім розбита, як се голосять ріжні вісти з Петрограду.

З терену війни в Галичині нема з послїдних днів жадних нових вістий. З того можна заключати, що обі сторони скріпили свою боєву лінію і дотеперішна боротьба не дала ніякого рішаючого вислїду. Боєва лінія остає отже та сама: на сході здовж ріки Сяну, на полудни Хирів—Самбір—Стрий.

—o—

НА ТЕРЕНЇ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

У війнї з Францією і її союзниками не зайшли також жадні важнійші події. Німецька армія, якій удалось перейти ріку Ізер, укріпляє свої становища коло місточка Діксмюд. Дальшої акції можна надіяти ся небаром, скоро лише Німцї одержать значнійшу поміч. Тяжкі німецькі гармати острілюють пристань Нюпорт.

Битва над рікою Ізер належить до найбільше крівавих за цїлий час війни. Обі сторони понесли великі страти, які на разї не дадуть ся точно обчислити, а які оцінюють на десятки тисяч людий.

На прочій боєвій лінії не зайшли жадні важнійші зміни. Півурядові вісти німецькі говорять про недалекий упадок французької кріпости Вердену. Натомісць приватні французькі телєграми доносять про успіхи французької армії на північ від Нансї, де Німцї мали бути приневолені цофнути ся через границю.

ФРАНЦУСЬКА КРІПОСТЬ ВЕРДЕН СТОЇТЬ ПЕРЕД УПАДКОМ.

БЕРЛИН (через Лондон), 27. жовтня. — Кріпость Верден є вже відтята від прочої боєвої лінії. Належить сподївати ся, що Німцї небаром будуть в посїданю сеї кріпости. Днї Вердену вже почислені.

400.000 ФРАНЦУСЬКИХ ЖОВНІРІВ ХОРИХ І РАНЕНИХ.

МАДРИД (в Еспанії), 27. жовтня. — З достовірних жерел французьких доносять, що у французьких шпиталях лежить около 400.000 жовнірів хорих і ранених.

Ріжні недуги серед французького війска проріджують ряди більше, ніж німецькі кулї. Мимо великого числа шпиталів і лікарів даєть ся вже відчувати їх брак.

НЕДУГА ЧИ УСТУПЛЕНЄ НІМЕЦЬКОГО ШЕФА ҐЕН. ШТАБУ МОЛЬТКОГО?

БЕРЛИН (бездр. телєгр.), 27. жовтня. — Міністерство війни оголосило урядово, що дотеперішний шеф німецького ґенерального штабу занедужав. На час його недуги заступає його місце ґен. фон Фальненгайн.

З тої нагоди лондонські телєграми принесли вість, що ґен. Мольтке зовсїм уступив з причини непорозуміня між ним а цїсарем. Перед двома тижнями доносили з Парижа, що Мольтке, ранений у битві, помер в шпитали. Однак скорше можна повірити урядовій вісти з Берліна ніж поголоскам з Парижа і Лондону.

—o—

РЕВОЛЮЦІЯ В АНГЛІЙСЬКИХ КОЛЬОНЇЯХ ПОЛУДНЕВОЇ АФРИКИ.

ЛОНДОН, 27. жовтня. — Революція в англійських кольонїях полудневої Африки прибирає щораз більші розміри. Найгрізнїйша революція вибухла в Оранїї і західнім Трансвалю. На чолї повстанців станули ґенерали де Вет і Баєрс. В богато містах повстанці ўвязнили англійських урядників. Англія буде приневолена вислати часть свого правильного війска до Африки, щоби усмирити небезпечну ворохобню.

Родимцї! Складайте жертви на „Фонд визволеня України".

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до відома членам У. Н. Союза, родичам, котрих дїти належать до Молодечого Союза, а котрі до тепер не отримали „грамот членських" що з огляду на реформу в молодечім Союзі грамоти будуть вислані інтересованим по уведеню реформи в житє.

Гол. Уряд. У. Н. Союза.

Насильство.

Нещасний наш нарід. Ціла його історія се одно пасмо терпінь. Ледви скінчить ся одно лихо і засвитають ясні сонічні лучі, а вже на овиді починають появлятись хмари.

Ледви перебули ми татарське лихоліте, прийшло ярмо польське та московське. Ледви скинули ми в одній части нашої Вітчини, на галицькій Україні, панщизняні окови та польський обух; ледви прибрались ми і приготовились до красного житя, а вже новий удар задає галицькій Україні „самодержець всеї Росії", московський цар.

Не досить було йому знищеня самостійности України; йому треба було сягнути ще своєю крівавою рукою по останню нашу дільницю; тут хоче він знищити останки великого народа, знищити сей малий, хоч сам собою сильний осередок нашого житя, що дістав захист в Австрії.

Занявши столицю галицької України, місто Львів, знищила московська рука наші інституції. Наших передових людий увязнено й вивезено до Росії, або прямо помордовано. Наші села й міста зрівнано з землею.

Хоч як страшний наїздник, мимо сього мож було надіятись, що одно хоч наше добро він пощадить, нашу віру. Сеж добро, яке є сьвятим чувством в серци кождого, яке лелїє чоловік на днї своєї душі: се не матеріяльне добро є найдорожшим для кождого, хто з ним виростав.

Але видко московський деспотизм сягає так далеко, що навіть чувство хоче закріпостити. А щоб нарід не мав навіть місця і змоги вилляти свої чувства перед престолом Всевишнього, руйнує Москаль наші сьвятинї, наші сільські церкви.

Та знищене сих сільських церков ще його не вдоволило, бо ще остали нашими львівські руські церкви. В них збирали ся наші львівські мученики, щоб разом з нашим архипастирем, митрополитом занести тихі жалї молитви до Царя царів, за свій нарід, за свою рідню.

* * *

Понура тишина в Сьвятоюрськім храмі у Львові. Лучі сонця продирають ся несьміло через барвні вікна, наче би не хотіли перешкодити нещасливим в їх молитві. Кождий, що приходить, клякає в иншім кутику, та дострою є ся до других. У всіх них одно на думці: недоля рідного краю. Ще недавно мріли вони про инші часи, про красну будучність. Недавно ще розмовляли вони зі своєю ріднею та тїшили ся великими надіями. Здавалось ось ось сповнять ся їх мрії. Та не довелось... І серед таких важких думок похнюпили голови, а тут і там чути приглушені риданя. Тишина.

Нечайно повстає в храмі неспокій. Кождий мимоволї зриває ся із свого місця, біжить на середину церкви та дивить ся в напрямі царських врат. Вони з повагою отвирають ся, а перед престолом являєть ся довго ожиданий, всїм їм дорогий Архипастир. Неначе блискавка перелетїла по церкві. Кожде око засияло огнем. Сеж одинокий їх провідник, який лишив ся зі своїм стадом, являєть ся перед своїми. Кождий чує себе членом одної нещасної родини, якій провід дає її духовний батько.

Почалась Божа хвала і знов полились горячі молитви перед престол Того, що кермує судьбою народів, що роздїлює землї...

На проповідницю виходить Архиерей. Мала громада затаїла в собі дух, щоб не впустити ні одного слова, яке пливе з його уст.:

....„Мій народе нещасний! Не одну злидню перебув Ти, перебудеш бодро і сю тяжку хвилю. Не нам на прю ставути з переможцем. Треба коритись... В Бозі надія, що побідоносний новий володітель пощанує наші сьвятинї, нашу віру, нашу народність. Скріпивши свої душевні сили, в спокою очікуймо дальших подій...".

Скінчила ся проповідь, нарід дійсно починає вірити, що й наїздник має совість.

З заду, в лавці сидить російський офіцир, що слухав проповіди. В спокійнім тонї промови добачив він знамена бунту.

На другий день не стало Архипастиря Митрополита у Львові, його вивезено в глибину Росії.

Приходить празник Рождества Пресьвятої Богородиці. Наші недобитки знова спішать до Святоюрського храму. Отвирають ся царські врата, а в них вже инший архиерей: волиньский архиепископ Евлогій. Се вже не наш! Се названий новим володарем-переможцем.

В Сьвятоюрськім храмі у Львові не чути вже рідного слова. Московська мова пливе з проповідниці. Її чути в парохіяльнім урядї, нею говорять сьвяжі, чужі церковні чиновники.

А на Сьвятоюрськім храмі стоїть камінна стать сьв. Великомученика Юрія. Сьвятий сидить на кони і зелїзною списою цїлить в змію. Ось-ось згине змій. Вже не довге його пановане. І тоді назад верне в славі мученик-Архипастир і наново поллє в Сьвятоюрськім храмі рідна пісня і рідне слово.

Вісти з Галичини.

Наша редакція одержала тими днями статю писану одним звісним нашим патріотом, лист датований 22. серпня перебув довгу дорогу і аж тепер хоч дуже пізно, прийшов до нас. Мимо сього, що вістки подані в листі, декуди звісні нашим читачам, однаке ізза цікавих подробиць містимо його в цілости.

Пожежа европейської війни почала ся на цїлім континенті. Слово „війна" не сходить тепер нікому з уст. Чимраз то більше довідуємось про воєнні приготованя, виповіджене війни одною або другою державою. Всюди метушня, тревога й непевність що прийде завтра. Якийсь глубокий інстинктовний неспокій огорнув душі всїх, і грaсть ся ними — помітуючи то в один то в другий бік — як вітер морськими филями. Не мож тепер нікому говорити до розуму, що се буде так — а инакше не може бути, бо всесильний дух суґестії обхопив всїх жителїв краю і найменша вість будь як неправдива й фантастична, в тім моменті перелїтає майже цїлий край і заставляє всїх уболївати або радуватись над нею.

Правдивих вістий зате маємо дуже а дуже мало. Мало їх тому, що вісти з поля битви подають лиш воєнні кореспонденти, які знаходять ся при воєннім штабі на терені де ведеть ся війна, а ті коресподенти доносять лише те, що пропустить військовий цензор, який пильно переглядає все, що пишуть коресподенти до своїх дневників. Тому то про війну сю або ту, будемо могли довідатись більше правдивого — головно про сї перебіг — аж тоді як вона скінчить ся.

Вчора розійшла ся голосною луною по цїлім краю радісна й давно ожидана вість що війна Австрії з Росією вже виповіджена. І хоть всї дуже добре знають які страти, спустошеня, муки й труди несе зі собою та війна, вість приймали всюди з великим одушевленєм і радістю. Замість приголомшеня й пригнобленя, що от може й на нашім терені будеть ся вести отся війна, слїдно було у всїх верств населеня піднесене духа ізза того, що вже раз будуть могли взятись до борби з російським кнутом, спробувати своїх сил — і або впасти, втративши всї надії, або зажити разом зі своїми свобідно. Де не прислухуватись балачці на тему австро-російської війни, то всюди мож запримітити, що люди сьвідомі того, що йдуть битись з ворогом свободи народів, вже від давна закованих в царські кайдани. Поки ще правдивих вістий про стрічу нашого війська з російським на границі нема, ходять лише поголоски про перестрілки передньої натролї по обох боках кордону. З Росії не приходять ніякі вісти хотяй би би найменші. Здаєсь часом, що ціла російська імперія спить як зачарована королївна в казці. Вістий навмисно з відтам не пускають, щоби прочі держави не знали, що там дієть ся, і не довідались, borони Боже, про настрій населеня, як також про страйки і заворушеня робітничі по всїх великих містах Росії, які почались ще перед воєнною европейською епідемією. По Галичинї ходить від двох днів вість, що до Черновець мав прибути один полк російських козаків зложений з Українцїв, які здезертерували з російської армії, не хотячи ставати проти Австрії. Як би се була правда, то тоді мож би певно пророкувати по чиїй стороні буде побіда по скінченю австро-російської війни, бо, маючи за собою населене України, австрійська армія моглаб доказувати чуд на поли битви, і загнати північного медведя далеко поза Днїпро, коли не поза Москву.

Ревізії арештованя серед москвофілів ведуть ся дальше, і все з більшими заостреннями. Позаарештовано вже їх сотки по ріжних закутинах Галичини і всїх держать по вязницях. Так будуть їх держати через цїлий час війни Австрії з Росією. Поза арештованями позамикано всї москвофільські товариства, кружки, клюби й орґанізації. Також сконфіскувано провізорично міліоновий маєток москвофільського товариства „Народний Дом" у Львові, до заряду якого назначено комісію що одного з судових урядників. Зі Львова виїхав ся на днях також і російський конзул. Николаєв зараз по оголошеню війни з Росією. З сим його виїздом став ся один епізод, який дуже добре ілюструє вартість російського урядника. Коли вже конзуль був готов виїздити зі всїм зі Львова, господар хати, де містив ся конзулят, задержав його за незаплачене ренту за помешкане. Конзуль звиняв ся тим, що йому всюди замкнули кредит і, що не має гроший на заплачене. Господар хати вперто не хотїв його випустити, доки конзуль не згодив ся лишити меблї за незаплачений рент. Аж по заспокоєню властителя хати міг наш конзуль всїсти до австрійського військового автомобіля, який мав відставити його з другими двома російськими ґенералами до російського кордону. З виїздом російського конзуляту зі Львова, львівська поліція збільшила ся о 32 люди, які днем і ночию берегли сього конзуляту.

По головних містах Галичини, а головно в Перемишли і Кракові, двох найсильнійших твердинях Галичини, заповіджено населеню, щоб готували для себе поживи на пару місяців, на случай облоги. В Перемишли видано розпоряджене військове, щоб кождий, що хоче остати в Перемишли, хотяй би й підчас облоги, мусить виказатись перед комісією що має в запасі поживи для себе на три місяці — і то поживи, а не гроший на закупно; коли не має, то мусить опускати Перемишль на цїлий час війни. Подібно й в Кракові військові власти видали обіжник до жителїв міста, в котрім радять тим, що не можуть забезпечити ся в провіянти на довший час, виїхати з міста на час війни. В твердинях все мусить бути виконане точно й скоро, що розкажуть військові власти; тому й тепер надїють ся по селах витати много мешканців Перемишля і Кракова. Такі завчасні приготованя не суть безпідставні зовсїм — як би дехто думав — бо, колиб прийшло до облоги сих міст ворожими військами, а населене не мало чим вижити навіть кілька місяців, то тоді наступив би голод і се прискорило би віддане твердинї ворогови.

„Їдьте й добре бийте"! Отсими трома словами прощає німецька публика тисячі наших галицьких заробітників, що опускають Пруси і спішать домів, щоб ставитись в ряди військові і йти на війну. Цїлими поїздами, як хмари прибувають сї робітники з Німеччини, всї з радостию і запалом зголошують ся до своїх полків щоб підняти оружє за свою вітчину. Пруські зелїзниці везуть сих робітників даром, так само, як і в нашім краю. По всїх німецьких стаціях — як оповідають самі робітники — німецька публика стрічає їх з великим ентузіязмом і радостию. Німецькі панї виходять на дворець і з собою виносять для наших вояків кошиками хлїб, мясо, масло, овочі, папіроси й цигари і, передаючи се воякам, витають їх окликами: „Їдьте й добре бийте". Очевидно, що німецьку публику вяже з нашим робітником велика сьвідомість, що мають спільного ворога Москаля, та бажане знищити сього дикого й віроломного напастника.

Війска з далекої Угорщини не перестають напливати до нашої малої Галичини. Дві зелїзничі дороги — одна через Кересмезе до Станиславова, а друга через Лавочне, Стрий і Львів, не відпочивають від потягів переповнених війском. Стрічаючи потяг за потягом на двірцях, не бачив я на ніяких вояках пригнобленя або страху перед війною. Всї їдуть веселі як би на який баль або бенкет. Селяни стрічають війско на двірцях, де задержують потяги і виносять їм, що мають доме, щоб жовніри покрепились і відсьвіжились. Все дають даром, що викликує ще більше одушевлене серед вояків. При таких стрічах наших селян і селянок з угорським війском окликам „славно" й угорському „Elien" нема кінця.

„Українська Головна Рада" також не сидить бездїльно. Зорґанізовано вже „Головну Боєву Управу", задачею якої є зорґанізувати як найбільший полк українських добровольців, як також і стрільців, дальше зорґанізовано український відділ „Червоного Хреста", видано манїфести до народа, щоб поміг сїй справі морально і матеріяльно — на те й американські Українці повинні щиро відгукнути ся, бо час в якім галичанам треба помочи — прийшов тепер. А час сей великий! В „Народній Лічниці" у Львові утворено приготовляючі курси для тих, котрі вступають до „Червоного Хреста" і приймають тепер всїх охочих українських жінок які можуть посьвятити свій час підчас війни. Голова українського парляментарного клюбу др. Кость Левицький оголосив в часописях оповістку скликуючи всїх парляментарних і соймових послів до Львова, що сьвідчить о приготованях до стрічи великої хвилї серед поневолених Українців.

На часописи наступила посуха по цїлім краю. Читають їх хиба там в час, де вони друкують ся, а по цїлім краю доходять вже по двох або трох днях, через неправильне курсоване і малу скількість почтових потягів. Варт приглянутись по менших почтах по селах і місточках, як нераз сто рук простягаєть ся по часопись, яку почтар візьме в руки, щоб відчитати адресу. Кождого дня з приїздом почти збирасть ся товпа коло почтового будинку і не опускають почти, доки не перечитають голосно усїм кождої часописи, яку хто дістав. Гумору, жартів а нераз й насьміху не бракує ніколи. Цїлі села тепер немов одна родина.

Справа жнив ще й тепер інтересує всїх дуже близько, бо всї найздібнійші руки до праці лишили дім і поле, а по війнї як вернуть домів треба буде чимсь вижити з оставшими дома. В сїм напрямі роблять дещо краєві власти: розказано сільським сійтам, щоб орґанізували по селах шарварки і робили жнива для всїх спільно. З міст виїздять на поміч до жнив маси студентів і не покликаних до війска; в горах помагають селянам дещо лїтники з міст. Для всїх виїзджаючих з міст на жнива зелїзниці дають вільний переїзд, щоб лише їхали і хоронили хлїб і пашу перед слотою, стратою і знищенєм. Є надія що жнива будуть зібрані в скорі, бо погода дуже гарна, і всї, хто лише жив, докладає рук до того вельми важного діла.

З російського кордону не чути ще армат, але сподїваємось почути їх пісню леда хвиля, дні.

Ж. С.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Наша редакція дістала лист одного російського Українця; подаємо з нього виїмки без річевих змін.

I.

Тепер в нас тихо, всї войска двигнули ся за границю, в нас кажуть, що Львів з кріпостю вже забрали. В Кременець привозять велику силу, ранених, роблять їм перевязки і відправляють дальше в глуб Росії; в Бережцях велика тревога була при кінци липня. В нас палили всї мости, бо надїяли ся, що наступлять Австрійці, то тоді богато людий втїкло, по куди, то ніхто не знав; я сидїв і не рушав ся. Дня 9-го серпня приїхало 35 душ австрійських кінних жовнїрів. Їздили по всїх Бережцях, роздивили ся і поїхали в Кременець, но їх не допустили, хотя королївський міст цїлий, но там сидить в окопі засада; наші стали на Австрійців стріляти, то ті повтїкали в ліс, двох Австрійців зловили, бо попадали з коний, а офіцерови австрійському кінь втїк в Бережці і його тут зловили. За пів години і офіцер прийшов за конем, зайшов до волости, почав питати за конем і почав стріляти; потім взяв почтового коня і виїхав на дорогу. Зараз прибіг Соловей Тригуба і пустив йому один стріл зараз в голову; сей упав з коня і почав тїкати пішки, но його догнали і зловили самі люди. Наших жовнїрів не було, аж як дали знати в Кременець, на другий день приїхало три сотні козаків, почали Австрійців бити, то кругом Бережець і в самих Бережцях вибили Австрійців до трох сот душ, навіть в Бережцях на кладбищі 5 душ закопано; остальні всї австрійські сили стояли від Радзівілова через Підзамче аж до Почаєва, по як стали робити перестрілки і наші війска стали підходити на Радзівілів і Почаїв, то Австрійці вернули ся назад і укріпили свої сили за Бродами і там був первий бій, а потім пішли дальше.

II.

Лист з Брідщини, писаний 24. серпня подає такі подробиці:

До нас прийшли Москалї; коло нас навколо по селах самі москвофіли і вони показували дорогу Москалям. Українців зачали Москалї нищити, палити села і збиткувати ся над людьми. В селї Чехи і Чішки було пару Українців, то їх знищили цїлком Москалї. Вони війшли десь туди від заболотецьких лїсів від російської границї, а наше війско стояло долинами десь тут в Підгірцях. Москалїв було може два рази тільки як нашого війска, але нашому війскови так Господь допоміг, що Москалїв вигнали і богато побили, а москвофілів позабирали до арештів, а богато навіть карали смертию за то, що показали Москалям дорогу.

III.

Як виглядає війна можна мати поняте із листа, що його вислав один жовнїр, котрий лежить в шпитали, в містї Бреґенцу, в краю Форарльберґ.

Лист сей звучить так:

Бреґенц, дня 6. жовтня 1914.

Дорогий Брате!

Доношу тобі відомість з війни австрійсько-російської. Війна се страшне слово, давно, коли не було такої зброї, коли не було машинових ґверів, таких арматних шрапнелів та гранатів, то се ще не була війна. Але нині, Дорогий Брате, якбись бачив, то не кулї але град з куль, зі страшної бурі громової так, що не можна з „декунків" на очи дивитись. Тепер нам „репетир ґвер" на нїщо до війни не придаєсь, тільки армати, а на близьку віддаль машинові ґвери. Тепер, колибись лежав в шармицлї підчас спокою на маневрах, то нема що вже збирати; а на війнї неприятельських шрапнелів і гранатів [illegible] би на кусні і виміщали би ля з землею.

Описав бим Тобі більше, але не можу, бо тепер, Дорогий Брате, наш 15. полк так знищений, що нема нащо дивитись. Було нас на початку 6.500 людий, а за два місяці то заледви половина осталась.

Бог знає, як ще довго та половина буде могла видержати Дорогий Брате, щобись міг видїти здалека, як війна відбуваєсь, то ані жадна часопись, ані книжка описати докладно не може. Кобись бачив, як наш 15. полк і 97. полк разом під Красним і Бусьском коло [illegible] боролись на житє і смерть! Але [illegible] наша бриґада не могла довго держатись, переважаючо 23 кронусові сил неприятеля. По двох днях завзятої борби, коли ще Москалям прийшла велика поміч, ми мусїли уступити. Того самого дня впало з нашого полку 800 людий і 24 офіцирів, один майор, і один оберлайтнант так, що страшна річ! А Москалїв котрі на нас робили штурми, (значить ми були в „декунках" а вони робили на нас „форверц") то як зачалисьмо на них стріляти з армат і з машинових карабінів, то не поодинокі групи, але як в лїсї лежить дерево порубане в стоси, так Москалїв лежало побитих. А все таки „шанка на рожен", що два [illegible] не один.. Ото маєш, Дорогий Брате, коротко описано все, що я міг Тобі описати, бо я хорий в шпиталї в Бреґенц в краю Форарльберґ. Тут нас завезли лїчити. Прошу Тя, Дорогий Брате, жертвуй, що можеш для нас калїк та лежачих. Я ранений в ногу. Вітаю відтак і здоровлю Тя зі серця. Гаразд... Твій брат Данило Яцковський.

ЩО ДІЄТЬ СЯ З УКРАЇНСЬКИМИ „СІЧОВИМИ СТРІЛЬЦЯМИ"?

По нападі Москалїв на Галичину не могли українські Січові Стрільцї довше оставати в рідній краю; до борби ще не були вишколені, бо ще не було часу, тому забрали ся вони на Угорщину до Мукачa, щоби тут докінчити своє військове вишколене. За інструкторів для них відкомендирувала військова австрійська управа кількох активних і кількох резервових офіцирів, між иншими: директора української приватної гімназії в Рогатинї, п. Михайла Галущинського, справника Сокола-Батька п. Семена Горука, адвоката д-ра Михайла Волошина, конціпієнта адвокатского д-ра Стефана Шухевича і др.

Начальним полководцем української армії добровольців іменований директор М. Галущинський, котрий положив незвичайно великі заслуги около орґанізації пластових курінів між гімназіяльною молодїжю. Є се чоловік з незрівнаною енерґією, орґанізаційним талантом, сильної фізичної будови і з великими прикметами духа. На чолї учеників своєї гімназії робив дир. Галущинський кілька прогульок по Галичинї, одну на Угорщину, а одну на російську Україну. Здасть ся, що лїпшого полководця не мож собі бажати. Кождий, хто його знає, не може знайти слів подиву для сього чоловіка. Йому до помочи в орґанізації і вишколеню доданий проф. Іван Боберський, звісний голова Сокола-Батька, та адвокат др. Володимир Старосольський. Сї три мужі достроюють ся до себе як немож краще і вони дають запоруку, що Січові Стрільцї се дійсно наша гордість.

З нагоди вирушеня в похід перших двох компаній українських стрільців післав головний полководець українського корпусу, директор Галущинський, до кабінетової канцелярії цїсаря Франц Йосифа телеграму, в якій він в імени цїлого корпусу доносить о непохитній вірности для найвисшого полководця і для австро-угорської держави, з якої побідою вяжеть ся лїпша будучність Українського народу.

З кабінетової канцелярії прийшла сейчас на руки дир. Галущинського відповідь, в якій звіщено, що цїсар з радостию приймає до відомости заяву вірности Українців і висказує як найсердечнійші желаня для будучої дїяльности українського корпусу стрільців".

Першого геройського дїла доконали українські стрільцї в Карпатах, де головно при їх помочи прогнано Москалїв з Угорщини і карпатських просмиків. Можна надїяти ся, що наші полки здійснять мрії нашого народу.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

„Сполок" в Юнґставн, Огайо: Резервісти австрійської армії мали зголосити ся до австрійсько-угорського конзуляту до дня 15. жовтня. Хто до сього часу не зголосив ся, то не може скористати з амнестиї.

По війнї вийде мабуть нове розпорядженє цїсарське щодо резервістів. На всякий випадок сї, що не зголосили ся до конзуляту, мусять бути осторожні. Кари смерти за незамельдоване нема, але мабуть треба буде відбути військову службу. Се відносить ся до тих, що мають 18. літ а не переступили 42 року житя.

ПЕРША ПОМІЧ ДЛЯ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

Владика Ортиньский видав припоручене до наших сьвященників, щоб збирали по церквах жертви на вдови, сироти, і для голодуючих підчас війни. В протягу місяця зібрано в той спосіб понад 2000 (два тисячі) долярів. Зібрані в той спосіб гроші зложив Владика дня 22. жовтня на руки урядника філядельфійського конзуляту п. Василя Зугасвича 2000 дол. яко першу жертву з „Боєвого фонду України" призначеним для всїх Русинів Австрії, які найпильнїше потребують помочи в теперішнім нещастю. Гроші сї будуть переслані сейчас до Австрії телеграфічно.

У відповідь на сю жертву наспів до Преосьвященного Владики з ц. к. Конзуляту слїдуючий лист:

ч. 22624.

Цїс. кор. Австро-Угорський Конзулят. Філядельфія, Па., 22. жовтня 1914 р.

До Його Преосьвященства Сотера С. Ортиньского, русько-католицького Епископа для Злучених Держав,

816. Н. Франклін Стр.,
Філядельфія, Па.

Ваше Преосьвященство!

Маю честь отсим потвердити отримане з вдякою через Вас чека на 2,000 дол. як жертву від Руского Народу від Вашим доглядом, яка є призначена для Русинів, які найбільше потерпіли в часї теперішної війни.

Уважаю за приємний обовязок не лише висказати найсердечнїйшу подяку всїм Русинам і мій глубокий подив задля загального їх стараня і готовости до жертв, з якою спішать з помочию своїм родимцям в вітчині, але також дякую Вам особисто за дуже цїнну і успішну Вашу поміч і стараня при збираню сего фонду.

Русини заслугують лише на подив за свов надзвичайне, патріотичне одушевленє, яке вони оказали в тих тяжких часах і я не залишу положити натиск на сей факт при пересилцї сего фонду до Цїс. Кор. австро-угорської Амбасади в Вашінґтонї.

Я буду Вашому Преосьвященству дуже вдячний, коли Ви будете ласкаві передати мою подяку в імени правительства для Руського Народу, подаючи Вашим родимцям зміст того листа.

Остаю з глубоким поважанєм

Георґе фон Ґрівічь.
Австро-угорський Ґенеральний Конзуль.

З УГРО-РУСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ.

По горах ходила.

По горах ходила, дитятко носила,
Все глядить ся в Кошицку страну,
Ци може по пути не ідуть рекрути
З російської войни до дому.

Цить не плач, Параню, поверне наш [няньо,
Поверне ся, як лем мир будзе;
Принесе дитятку білу дзімку, ябко
І неню притисне до груди.

Загуло по пути, — вертають рекрути,
Скрикнула невеста з уцехи:
Обмию росою личеньно сьвіжою,
Бо няньо наш вертат до хижи.

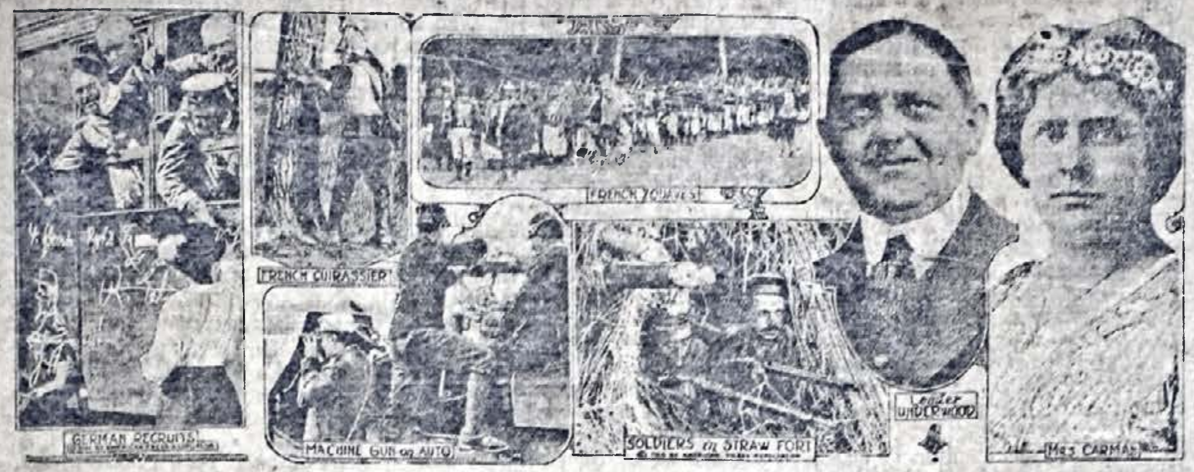
І слези обтерла і в менту ся вбрала
І личко си вмила росою;
Як птах полетіла напроти і стала
При пути на скалу стромую.

Вертають рекрути. Гей! братя! ци чути,
Де мій муж? Ци може він з вами?...
Жено! Бог з тобою! Твій муж упав в бою,
Гей! під Кошицкими горами!

Невеста скричала, поблїдла, зри- [дала,
Притисла до серця дитину...
Боже! Будь милостив! мі грішній [одпусти!...
І гверглась з ягідков в глибину. —

(Сю пісню прислав нам один Українець з Угорщини, з мармарошского комітату. Нині він ще тепер богато подібних пісень сьпівають на угорській Руси.)

З ТИЖНЯ.

Німецькі рекрути виїзджають на поле війни з великою охотою, а на зелїзничих возах вписують великими буквами слова: „В напрямі до Парижа". — Француський кірасієр стоїть укритий за деревом і приглядає ся до ворога. — Похід француських жуавів (жуави — се військо, рекрутоване з африканських нїґрів). — Воєнний автомобіль, на якім находить ся машиновий карабін. — Жовніри у фортї, заслоненім соломою. Соломяні вали мають давати лїпшу забезпеку ніж земляні насипи, бо через перше не переходять кулї так швидко як через послїдні. — Провідник парляментарної більшости Ундервуд, якому президент Вілсон вислав ґратуляційний лист з нагоди відроченя конгресійних нарад. У тім листї висловив Вілсон Ундервудови і иншим праводавцям подяку за їх працю підчас засїдань конґресу. — Панї Фльорентина Карман, жінка визначного лїкаря з Мінеолї, Н. Й., яку на днях суджено перед лавою присяжних судїв за убитє панї Люїзи Бейлей.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТЯ В АМЕРИЦІ.

СЬВЯТО ШЕВЧЕНКА В ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Дня 25. жовтня відбуло ся справді величаве сьвято в память столїтних уродин Т. Шевченка. Деякі члени нашої редакції були також присутні на тім сьвятї і мали нагоду особисто почути продукції хору, солїстів, та декляматорів, як також вислухати знаменитих бесїд.

Наші читачі певно подумають, що тут сейчас пійдуть славословія в честь організаторів, хорів, дірігентів, бесїдників і других. Тимчасом не о се нам розходить ся, бо се загально звісна річ, що українська пертамбойська громада та її провідники доводять свої приготованя до досконалости і аж тоді виступають зі своїми продукціями перед публикою. Тому писати похвали є злишною річию, бо „що добре, те само хвалить ся". Мимо сього належить зазначити, що се заслуга о. Чаплинського, як організатора сього сьвята, панї Зволинської, яка обдумала цїлу програму і приготовила деякі оригінальні декламації для дїтий до живого образця: апотеози України, Волї і Слави, її декламація в образках Шевченкової „Тополї", як також п. Пореговського як талановитого дірігента дїточих, мішаних і мужеських хорів, — їх заслугою є, що півторатисячна публика відходила з найбільшим вдоволенєм зі салї. Впрочім хочемо згадати лише характеристичні моменти сього сьвята.

Найважнїйша користь з сього сьвята є ся, що в нїм взяли участь дружно не лише галицькі, але також і угорські Українцї. Спільна недоля рідного народа в Европі має отже додатний вплив також і на американських Українців. Ще до недавна не мож було найти вихідної точки для спільної працї галицьких і угорських Русинів навіть між греко-католицькими сьвящениками, хоч їх, як і цїлий нарід галицько і угорсько руський лучить одна спільна віра. Всякі заходи в цїли зближеня обох частий нашого народа розбивали ся о непоборимі перешкоди. Упередженє одних до других становило непоборимий мур.

Треба було аж так великого потрясеня, яким є теперішна війна, щоб нарід, розбитий на части, почув ся одним народом, одною родиною. Ми бачили на лицях угорських Русинів якесь незвичайне одушевленє. Хоч мабуть перший раз були вони в гостях у галицьких Українців, мимо сього прислухували ся вони рідній пісни з повним зрозумінєм. Підчас промов бесїдників на салї було так тихо, що мож було чути віддих грудий. Здавало ся, що учасники не хочуть пропустити анї одного слова з промов, декламацій та співів. А треба знати, що велика саля була виповнена по самі береги, тож задержанє такого спокою не було легким. Мимо сього учасники самі вважали на себе, щоб мимовільним навіть гамором не перешкодити собі взаїмно в слуханю.

Що така громадна участь угорських Русинів в українськім сьвятї була можливо, се треба завдячити провідникам угорських Русинів, сьвященикам, котрі в церквах запросили нарід до участи й самі особисто явились на торжестві. Їм самим припало до вподоби пиле сьвято і вони не находили слів похвали для ініціяторів і виконавців програми. Вони отверто заявили, що не сподївали ся, щоб галицькі Українцї мали таку свою культуру і так далеко випередили угорських Русинів. Думаємо, що зближенє галицьких і угорських Українців в Перт Амбой буде добрим приміром для инших наших кольоній в Америцї.

Ще другий момент хочемо тут піднести: на салї були також присутні і місцеві Англиїцї, котрі слухали з незвичайним заінтересованєм наших пісень. При кінци зложив майор міста і один адвокат привіт Українцям від міста і від англійських організацій, а в ста і від англійських організацій, а в знакомленє з житєм Шевченка і його значінєм. Таке зближенє Англиїцїв до нашого народа має для нас велике значінє, бо наше імя стає звісним між Американцями і виробляє нам право горожаньства між иншими народами. З тих причин сьвято Шевченка в Перт Амбою заслугує на особлившу увагу, поминувши вже сю обставину, що воно має свій додатний вплив на піднесенє духа в своїм народї. Що в сїм заслуга організаторів й ініціяторів, се зовсїм очевидне.

Третим моментом, дуже рідким в наших відносинах є се, що українська громада в Перт Амбой не розбита на ніякі ворогуючі партії, все старає ся й на дальше удержати сю згоду. Є се мабуть одинокий примір між українськими кольоніями. Тому й не диво, що в такій громадї можливі такі сьвята, як отсе сьвято Шевченка. Коби таких громад більше!

Теща в полоні у зятя.

(Народна пісня.)

Що се в полі забіліло,
Ой чи гуси чи лебеді?
Тепер гуси не літають,
А лебеді не плавають.
Ой вийду я на могилу
Подивлю ся у долину:
Там Татари полон женуть...
Один полон з жіночками,
Другий полон з дівочками,
Третий полон з діточками
Стали кошом під Яришом
Та взяли ся паювати:
Дівка впала парубкови,
А тещенька зятенькови.
Ой кінь біжить дорогою,
А тещенька терниною;
Назад себе поглядає,
Слїди кровця заливає:
Чорний ворон залїтає,
Тую кровцю випиває.
Приїзджає він до двору:
„Вийди, вийди, Татарочко,
Привів тобі невільницю,
А до смерти робітницю."
А вона її завела,
Три роботи загадала:
Щоб очима стадо пасти,
Рученьками кужіль прясти,
Ноженьками колисати.
Теща дитя колисала
І дитинї приспівала:
„Люлю, люлю, Татарчатко,
По донечцї унучатко...
Бодай стадо виздихало,
Бодай кужіль спопелїла,
Бодай дитя скамєніло!"
Почув тото вірний слуга —
„Чи чули ви, панянечко
Як вам кляла робітниця:
Бодай стадо виздихало,
Бодай кужіль спопелїла,
Бодай дитя скамєніло!"
Вбігла хутко Татарочка,
Біла боса, без пояса,
Та вдарила по личеньку,
Свою рідну матіноньку.
„Ой ти, доню, моя доню!
Не тільким тя годувала
І ночий не досипляла,
По личеньку тя не била.
„Мамко-ж моя старенькая,
Почім ти мене пізнала,
Щось мя донечков назвала?
„Як тя баба в купіль клала,
На груди ти іскра впала,
По тім я тебе пізнала."
„Мати моя, мила мати!
Скидай з себе тії лати,
Візьми дорогії шати,
Будеш з нами панувати."
— „Лїпше мої вбогі лати,
Ніж дорогі твої шати.
— Слуги-ж мої тай вірнії,
Пряжіть конї воронії,
Везіть тещу в її землю,
В її землю хрестіянську.

ОБОРОНЕЦЬ СЛАВЯН.

Вдоволений зі себе, але умучений — умова праця від найранших лїт була для него найбільшою карою — цар простягнувсь на отоманї.

Перед вікнами його палати переходили товпи мужиків, що їх царським указом відірвано від жнив на поли. Голосно заводили жінки, працюючи чоловіків, плакала дїтвора...

Та цар не звертав на се уваги.

Був вдоволений... Йому дібрали відповідний поклик:

— За царя, віру і Славян!

„І Славян" — повторив цар безлушно.

Найбільше за „Славян".

Совість не робила йому ніяких викидів. Він здавна уже не мав совісти, сказати б можна післав її на далеке засланє, за гори, за моря, щоб не заворушила йому царського спокою.

Хвилину лежав цар спокійно. Весела усьмішка перейшла по його лици, що його недавно покровавив Японець. Нараз усьмішка щезла.

Зпоза тяжкої занавіси царської почали висуватись якісь дивні люди, якісь страшні.

Йшли до нього довгим походом, безчисля, цїлі завиті в біле плате, з піднесеними руками в гору.

Йшли жінки й дїти, старії та молодії, щоб перед лицем цїлого сьвіта зложити [illegible] „оборонцеви славянства".

„Во[illegible]! Живі! Не погибли!" — шепт[illegible] отираючи зимний піт з чо[illegible] [illegible]ючись переляканими очима на страшний похід.

— Що се? Переселенє душ?

— Переселенє духа — загомонів хор.

— Дух батьків і синів віджив в їх синах!

Ми живі, живі!

Цар задрожав. Царська корона усунулась з голови. Він витягнув закровавлену руку, щоб її піднести, але якийсь дивний страх затрепотів йому над головою.

Прокинувсь цар-батюшка.

Тишина залягла комнату. Розглянувсь довкола. Нема нїчого.

— Се лиш сон — шептав.

Здалека доходили його звуки пісни, страшної бойової пісні, пісні відрожденя. Слуги царської палати дрожали, а цар повтаряв заєдно:

— Се лиш сон! Се сон!

І знов тїни... Умучені... з кнутами на шиї, з отвореними ранами на грудях. Українцї, Білороси, Поляки а наконець і свої Великороси — усї пригноблені.

Стають коло батюшки-царя, домагаючись порахунку за кров, за муки, за вязниці, за Сибір...

А коло них стоять Болгари, кидаючи перед него тисячі ранених та убитих, яких він кинув у бій, щоб отворити собі дорогу на Босфор. Стають убиті славянські королї та проповідники Славян... І збільшають ся море крови. Чути відгомін громів, голоси гніву... Бє година. Послїдна година царизму... послїдна хвиля деспотизму... Дзвонить дзвін, голосний дзвін свободи...

Цар кидає ся з гнївом у снї. Усїми силами старає ся прокинути...

Та годї! Коли народи будять ся до житя, сїячі погромів, смерти та гнету не можуть прокинутись!

Перев. Е. Г.

ДОБРЕ ДУРІТИ ЯК ПРИСТУПАЄ.

Шалійте, шалійте, скажені кати,
Між нарід незгоду несіть,
Бо це нам замало польської бути,
З московську неволю ще нас заведіть!
Добре вам брехати за рублї проклятї
І даром висилати письма дуроватї,
Царем підкуплені, його рублями,
За що нераз була і сварня межи вами.
Ви з разу злегонька тоє представляли,
А тепер на весь рот в голос закричали,
Що Москаль ваш батько, а ви його дїти, —
Ми довше того не можем терпіти!
Схаменіть ся, братя, на очи прозріть,
Що тілько кацапське, від себе гоніть!
Не дивіть ся, братя, що вони горлають,
Бо вони за тоє рублї побирають.
Із того часть дають Паньковиі Терлиці,
Щоби поміж нарід пускав небилиці.
Шалійте, шалійте за царські рублї,
Чейже раз діждетесь сухої гилї!

А. Війтів,
читач „Свободи".

НАРОДНА ПІСНЯ ПРО СМЕРТЬ КОЗАКА В ДАЛЕКІЙ МОСКОВЩИНІ.

Стоїть явір над водою, в воду похилив ся,
На козака пригодонька, козак зажурив ся.
Не хили ся, явороньку, ще ти зелененький,
Не журя ся, козаченьку, ще ти молоденький!
Не рад явір хилити ся, вода корінь мие,
Не рад козак журити ся, та серденько ние!
Ой поїхав в Московщину козак молоденький,
Оріхове сїделечко і кінь вороненький.
Ой поїхав в Московщину тай там і загинув,
Свою рідну Україну на віки покинув.
Казав собі насипати високу могилу,
Казав собі посадити в головах калину.
„Будуть птайки прилїтати, калиноньку їсти,
Будуть менї приносити з родиноньки вісти".

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всїх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних понвітовань. Від тепер будемо такі поквітованя подавати при кождій адресї наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновленя передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінченя передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
Published three times a week
Tuesday, Thursday, and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 495 JERSEY CITY.

Published by
The Ukrainian National Association
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати газету треба завсіди з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий перевод, котрий дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Лев Лотоцький.

Дівоча-гора.

Товар пас ся оподалік, а вони, Андрій і Ганя, заховавшись від жарі літнього сонця проміж калиновими корчами, заглядали лиш подеколи за ним крізь віте заквітчане китичками червоних ягідок, чи не зійшло котре з дуброви й не стрібнуло в „шкоду" на подальші ниви, мріючі в колосистому оляєви здорового збіжа.

Він лежав горілиць в траві, а вона сиділа біля нього, зривала білі і рожеві морончики й жовтий шелестець і кидала все те йому на лице. Андрій і не скидав того зіля з себе, лиш усьміхав ся до дівчини, похвачуючи подеколи руку в неї. Обоє були молоденькі. Йому добігало до двайцятки, а їй щойно скінчило ся 14 літ. У дуброві минали їм дитячі літа весело, безжурно і ніщо не нагадувало їм будуччини, що задила заздалегідь судьба.

Дуброви їх родичів межували з собою, і тому, як лиш попрятано сіно, вони день по дневи займали товар і пасли разом його тутечки. Товар привик до себе й не ворогував проміж собою, а Андрій і Ганя радили й тішили ся житєм, заглядаючи одно одному в очи. Так їм минали ранки. Майже все в одну і тогу саму пору займали товар з пасовиска. Тоді здовж дорогою розлягала ся голосна їх розмова й лунав подеколи веселий дзвінкий регіт, доки не оставили за собою ліс та поле й не зрівняли ся з селом. Тут наставала мовчанка проміж ними, а натомісць товар, порикуючи, розходив ся і вбігав кождий на своє обійстє, немов пригадував їм, — що й їм треба розійти ся, і що вони собі чужі.

А все Ганя перша догадувала ся пори до займаня товару. Все вона. Вона зганяла парубка зі землі. Самий можеж і не догадав ся. Та сегодня якось і вона не квапила ся. Сонце вже піднило ся добре вгору, а вона, гей не бачучи сього, рве і рве зіле й кидає його парубкови на лице, очи, волосє, начеб рада була засипати його цілого квітками.

— Ов, Ганю! — покликнув вкінци Андрій. — Ади, де сонце?! Вже над Дівочою-горою! Він вказав рукою на гору, що посеред поля визначувала ся, немов висока, насипана могила. І задрожало рум'яне личко дівчини мов пишний цьвіт дикого маку під ударом тяжких досипаючих колосів филюючого жита. Якось чудно озвала ся в души дівчини згадка на Дівочу-гору, що вона й хоч і щодня доси бачила, але не привязувала ніякої ваги до неї. Аж тепер!...

Чи в таку хвилю згадав її Андрій? А вона, тота Дівоча-гора так чудно якось бовваніла посеред безмежної рівнини, понімаченої на вузенькі нивки. Доокіла поле й поле, лиш вона одна самітна, гей полишена, позабута. Сонце сипле проміне на її шпиль, а з яскравого сяйва гей виринають дівчата й гуляють побравшись за руки. Щось гей кличе до них: Ой! ой! таж се пятниця „Велика"! Та дівчата не слухають пересторогі, а гуляють і гуляють...

Нагадала собі Ганя повісь про Дівочу-гору, що її чула від старих людий. І щось мов пронияло в ньої душу. Мов зайкнуло щось біля ньої! Наче стони озвали ся важкі, лячні! Мов справді заглянула тамки на шпилю Дівочої-гори дівчата й стрепенуло ся в ньої серце на згадку страшної смерти їх в челюстях землї, що колись там розвала ся була і похолонула їх.

— Ай ходімо! ходімо! — покликнула вона гей налякана й пустила ся бігцем до товару. Та Андрій схопив ся зі землї, дігнав її й зупинив в бігу.

Він обняв її рукою і притис до себе, начеб рад був її підняти й нести кудись, тікати з нею. Очи горіли в него незвичайно, чудно. Дівчина силувала ся вилобути ся з його рук. Та він не пустив. Ще дужше притис її до себе й поцілував.

— Андрію! — покликнула дівчина. — Пусти, Андрію!

Але Андрій не послухав дівчини. Він цілував її без упину в уста, в очи начеб приступило до нього. Дівчина аж омліла. Згодом опамятав ся й вони пійшли мовчки до товару. Дві горличкі злопотіли над ними, а відтак усївши на поблизкім дубі, затуркали якось так дивненько. А товар попідпимав голови й дивив ся на них, немов не пізнаючи їх. А понад Дівочу-гору плили тонесенькі, прозорі хмари й щезали в далекому просторі.

Зігнали товар, займили його й поступали за ним мовчки. Щось гей відняло від них бесіду. Наче потеряли давню сьміливість і бояли ся чогось і не заглядали собі в очи, не дивили ся на себе, як бувало.

Дорога йшла густим високим лісом. Велити-буки з величезними наростами, розпустивши широко конари, кидали важку тїнь на тогу дорогу й допускали лиш подеколи проміньчики сонця. Воно то вкаже ся й немов засьміє ся, то десь щезне і з поза кождого дерева гей виступають якісь марп-духи й заступають на дорогу. А скрізь по лісї така якась тиша, така страшна тиша. Листє на деревах зелене, а гей овіяне якимсь смутком і немов каже: Ось, ось і я пожовкну, змарнію, а там і не стане з мене ані одного листочка...

Ганя зітхнула важко. Андрій припав до ньої і похватив за руку.

— Ганю! — покликнув. — Ганю! Чи ти розсердила ся на мене?

— Та ні! — відповіла. — Але ти якийсь такий... Боженьку!

Поглянула на нього та в мить опустила очи й ціле лице запалало як в грани

— Я й не знаю, що зі мною було! — говорив дальше Андрій. — Як ти стала бічи, мені видало ся, що ти біжиш десь на Дівочу-гору і там пропадеш!

Опять задрожало серце дівчини, але вона удала веселу й засьміяла ся на силу:

— Ха! ха! ха! Сегодня-ж не пятниця „Велика"! Вже літо! Дівочій-горі дівчата не гуляють.

— Та мені так здало ся! — завважав Андрій. — якась гадка тревожить мене, що ось-ось ти десь подієш ся й не виженеш більше товару в дуброву і даром буду тебе тамки виглядати.

Дівчина не відповіла нічого. І в ньої залягав душу якийсь важкий смуток. Обоїм видало ся, що враз з лїсом скінчать ся їх радощі, а там за лїсом все щезне, дуброва, квітки, лиш Дівоча-гора бовваніти ме гей висока могила...

Вони вийшли з ліса, та сяйво, що вдарило до них з чистого поля, ба й хати села, що вказали ся в далечи проміж садами, не прогнали чудного смутку від них, а противно, повіяв відтіля якийсь холод, що здавав ся говорити: Не гаразд жде вас тамечки! Радощі, що вас там в дуброві так гріли й пестили, остали за вами і не стрінете вже їх ніколи!

Жара згатала ся щораз. Товар, оганяючись від мух, крилатих бомків, сунув собою й ґедзив ся. З тяжкою бідою вдало ся Андрієва і Гани дігнати його до села. Та тут він розпанував ся і порикуючи, пігнав на своє обійстє. Кинули на себе зором молоді люди й пійшли собі кожде за своїм товаром.

Насупроти Гані вийшла з хати стара, але огрядна ще женщина. Хустка на ній була перекривлена й видно було й чіпець. Заточувала ся. Була пяніська. Хитаючи ся підійшла до дівчини й покликнула з диким якимсь реготом:

— Ха, ха, ха! Товар — Ганю, там... Вказала рукою на вікно. Аж тепер зачула Ганя страшний вереск, що добував ся з хати. Веселі голоси лунали відтіля заміш, та в кінци визначив ся один, писклявий, немов би хто заводив. Дівчина пізнала в ньому батьків голос.

— Вона в мене не одна — пищав той голос. — Є ще семеро! Даю три штуки поля й більше ані „шмишика"!

Ганя поглянула на маму. Пяна поклала важку руку на плече дівчини й зашпила крізь зацїпені губи:

— Журбак! Ха, ха, ха! Сивими кіньми будеш їздила! В кованому возї... Кожухи з небіжки... бараболї... завісить на тебе. Є в скрини! Є! Небіжка не взяла з собою до гробу! Не взяла! Ха, ха, ха! як бараболї! Бігме, як бараболї!...

Вона взяла ся за підбоки й реготала ся, начеб до ньої приступило. Ганя догадала ся, що там в хаті творить ся, чому там такий крик. Наче чорний вогон торкнув дівоче серце, й воно забило ся немов малесенька трівожна пташка. Видало ся їй, що вона не на обійстю, а там на шпилю Дівочої-гори! Земля розступить ся й вона полетить десь стрімголов...

Ганя гей забула ся чогось, та враз заговорила мама:

— Ха, ха, ха! Чуєш дурна! Журбак! Журбак! Бігме він! Є в хатї! Три кварти горівки — сметану розілляли на хату! Ай дівонько! голубонько!

Хотїла пригорнути до себе дівчину, та Ганя відступила ся поквапно й стара впала як довга у її босих ніг...

З хати вибігли ще дві жінки. Вони кинули ся до куми й підняли її з землї.

— Фе, кумо! фе! — покликнула одна через другу. — А хтож вигадав? Свати в хатї, а ви... Обі жінки були й собі огрядні та червоні мов опирний. Горівка бухала від них до наляканої дівчини. Хотїла втечи, та жінки, мов побоючи ся сього, кинули ся гей ворони до ньої й почали сїпати кожда до себе.

— Ходи! Нехай подивить ся на тебе! — гукали вони. — Стара собака забагла „пятнайцятки!" Бабу поклав в гріб і нуж за панянкою! Ходи!...

Кинули ся до дівчини та почали на силу тягнути, але вона таки вирвала ся їм з рук.

— Не пійду! — покликнула. — Я не хочу Журбака! не хочу!

Вона стояла супроти пяних жінок, наче гнучка смерічка-ялина. Лиш не ставало щиріраси на ній. Та з чорних очий сипали ся іскри, мов угіля жаріло. Гарна була з тими палаючими очима. І колиб був надійшов Андрій, в парі може були би ся і не дали насилю. Та його не було. До його обійстя не долетів розпучливий голос дівчини, що ще нині ранком тамечки у дуброві кидала з пестощів зілєчко на нього...

— Не хочу! не хочу! не хочу! — кликала вона, видираючи ся від напасних жінок, що знов кинули ся до ньої.

Нараз дав ся чути голос з хати, грубий, суворий:

— Я не стою о ваші шнури! В мене їх пятьдесять з накладом! Мені жінки треба! Возьму її в одній сорочці!

Дівчина задрожала наче осиковий листок. Голос Журбака зарив ся глубоко в її сполохане серце. Вона аж сплеснула в долоні. Та голос той додав завзятости й жінкам. Всї три вхопили небогу й потягли до хати.

Тутечки якраз стояв Журбак з порцією в руцї і дивив ся, до когоб випити горївку. Вуса сиві, стрижені. Опанча богацька оперезана червоним поясом. Кинули ся свати й свахи до нього:

— Пийте до Ганї! До Ганї!...

І підійшов він до дівчини. Нагнув ся мов до дитини й заговорив:

— Здорова Ганю! Не диви ся, що я старий; я „закасую" ще й молодого!

Він випив горївку і вдарив чоботом об долівку, що аж стукіт розляг ся. Очи заіскріли ся в нього мов у вовка. Хто був в хаті, всї обступили тих двоє людий. Всї впялили зір в дівчину, та нікому не прийшло на гадку, що ся дївчина не пара тому старому дукови. Ніхто з тої пяної товпи не жахнув ся, хоч і творило ся тутечки щось дивного, страшного...

Се-ж було справдїшнє вбийство! Ніхто не опер ся сьому насилю: Ніхто! Рідна мама ухопила зі стола фляшку і прискочила до Журбака, що тримав порожну порцію в руцї. Вона наповнила її по берїг.

Журбак випрямив жилясту страшну руку й наставив порцію з горївкою до Гані. А вона лиш оченьками глип та глип. І забула, де вона і що з нею. Та юрба кинула ся до ньої й на силу вляли в блїді губи отрую, розілявши більшу частину на вишиту сорочку, на дївочі груди, де й серце мабуть товктись перестало було.

І регіт підняв ся аж під сволок. Свахи били в долонї, гуляли по хаті й толочили порозкидані куснями хлїба на долівцї. А хлопи й собі тупцювали чоботами, замазаними в білу сметану. Горївчаний сопух і дим з люльок та цигарів наповнили всю хату. Наче сумерк залягав все й наставала ніч. Та крик і регіт не уставали. Подеколи визначував ся і спів пяних свах. І сварку заводив дехто. Хата аж ходила від гамору. Мов важкий якийсь тягар упав на бідну дівчину і згнітав її до долу...

А там за німєцкими дебрами проміж дубровами посеред поля, вкритого скрізь скатертю з колосистого доспіваючого збіжа, бовваніла Дівоча-гора. Сьвітло від проміня сонця сяло на її шпилю так якось чудно, начеб зажег хто тамки безліч сьвічок над дівчатами, що їх земля, розпустивши ся, похолонула.

ВСЯЧИНА.

НАЙДОВШІ БОЄВІ ЛІНІЇ В ІСТОРІЇ.

Поступи техніки спричинили зміни в воєнній ситуації. Армії Европи воюють тепер на фронтах, що розтягають ся на сотки миль не лише тому, що з кождої сторони стають міліонові армії, але й тому, що пальба інфантерії і полевої артилєрії є така точна і убійча, що люди не можуть ставати масами, як в часах Наполеона, а навіть як в послїдній французько-пруській війні.

Під Австерліцом 75.000 Французів воювали, розтягнувши ся на фронті довжини 80 миль.

Під Ваграмом 170,000 Французів стояли в лінї довгій на 10 миль.

Коло Гравелоту 187,000 Німців стояли на лінії довгій на 5 миль.

Під Ялю японський ґенерал Курокі розставив своїх 40,000 людий в лінії довгій на пять миль, якраз та сама довжина, як стояли Німці під Гравелотом.

Під Мукденом російська і японська армія, з котрих кожда числила по 300.000 людий, стояли на фронті, довгім на 75 миль. Куропаткин в декотрих місцях мав лише одного жолніра на чотири кроки від другого.

Від коли кождий офіцир в Европі навчив ся на пам'ять лекцію із російсько-японської війни, нема сумніву, що тепер на милю боєвої лінії в Европі припадає більше, чим 4.000 до 5.000 людий.

—о—

ЖОРСТОКОСТИ РОСІЙСЬКИХ ВЯЗНИЦЬ.

Француз Ф. Прессансе, предсїдатель французької ліги для охорони людських і горожанських прав, звидїв недавно російські вязниці і призбираний матеріял оголосив тепер друком.

Російські вязниці се місця нечуваних мук, голоду і страшної смерти. Толстой оповідає, що давнїйше в Росії була кара смерти дуже рідка і на цілу так велику державу був лиш один кат. В послїдних літах, від 1906—1910 р. видано більше ніж 8.100 вироків смерти, міжтим за політичні злочини 5.735. В тім самім часї засудив суд в Росії за політичні злочини всякого рода не меньше як 37.620 осіб. Але кара смерти далеко не є так страшною, як безнадїйна, довга, темна каторга. Від кількох літ число вязнів збільшило ся в неймовірний спосіб, так, що не стає їм просто місця у вязницях. В вязницях, обчислених найбільше на 100.000 вязнів, замкнено їх 220.000. Є такі вязниці, де по кімнатах, призначених найбільше на 60 осіб, мешкає сто і більше. Вони дусять ся в тїсних, непровітрюваних і неосьвітлених келїях, враз з сухітниками, сифілітиками, так що повстають часто епідемії, які вязнів десяткують. Про якунебудь ґігієну нема тут бесїди. В численні в російській церкві постні дні дістають вязні малі шальки з бараболяною зупою з гнилих барабольї.

Хоч закон говорить виразно про „примусову роботу", те роботи в вязницях нема жадної. Вязні засуджені на страшну бездїльність, головно для того, щоби ані на хвилю не забували на свої муки. Через те відобрана їм можність хоч би найменьшого зарібку.

З вязнями обходять ся неможливо жорстоко. Найнизший дозорець є для них царем, самим Богом. Вязні, передівсїм політичні, коли розмовляють з дозорцями, мусять заховати приписаний ритуал. Дозорець має повне право вязнів ганьбити, обиджати. Він говорить до них „ви пси". За те вязень мусить в часї лайки держати руку при шапці і мовчати. За найменьший непослух жде темниця. Сї темниці се підземні льохи без сьвітла і воздуха, де мусить ся спати на голій земли або на зимних камінях і то без одежі, яку з виїмкою сорочки з нього стягають.

Буденною карою в російських вязницях бувають буки. Від 20 до 50 буків дістають вязні за опущенє церковного богослуженя, за жалобу на кепський харч, за полапанє товаришеви тютюну. Ось що пише про се один бувший вязень з Орелї, Петро Сергієв:

„Зараз при вступі до вязниці слїдує переслухане:

— За що тебе засуджено?

— За приналежність до революційної партії.

— Ти не вмієш відповідати, нехарна худобо! Але я научу тебе! Та мусиш забути про се, дотре, що ти був колись студентом!

— Добродію, ви не маєте права на мене кричати і ганьбити.

— Диви на безвстидного лотра!

„В тій самій хвили почув я нагло щось пекучого на голові, плечах і раменах. Я впав на зимне каміне. Я кусав, шарпав, роздирав зубами, що лише попало. Мені здавало ся, що находжу ся в горючій печи, а прецінь не чув я жадного болю. В устах було повно крови, в очах мені потемніло. Я тямлю лише послїдний удар, який дістав чоботом з підковами в середину лиця. Після сього я стратив притомність".

Серед таких відносин бувають в російських вязницях самоубійства зовсім природним явищем. Один вязень оповідає, як він враз з декими своїми товаришами вибрав був в цїли самоубійства голодовий страйк, але за те покарано його темницею. При кінци наводить Прессансе лист одного політичного вязня з московської вязниці такого змісту:

„Одежа і біле вязня є цїлковито знищені. Подушки наповняє ся соломою раз в рік. Вязні сплять на деревляних ліжках. Уживати матераців або простирал не позволено. Нечистота по келїях не дасть ся описати. Кібли занечищують воздух і причиняють ся до застрашаючого розмноженя блощиць. Желудкові хороби становлять тут щоденне явище. І так невистарчаюча лїкарська опіка приходить правильно за пізно. Хорих на сифіліс не відокремлюють тут зовсїм, але вони мешкають разом зі здоровими. В часї огляднн тїла кажуть дозорці вязням роздягати ся до нага і часто вкладають їм в уста неймовірно брудні руки. Келїї є переповнені хорими на легки, котрі також мешкають разом зі здоровими. Між вязнями приходить щораз частїйше до нападів божевіля. Треба лише послухати, що відбуває ся в нашій келїї серед ночи; один стогне, другий плаче, третий кричить, четвертий сьміє ся — сьміхом божевільного. Умово хорих уважають завсїди симулянтами і замикають їх до темниці, де вони звичайно поповняють самоубийство. Неспокійних хорих привязують ремінями до постелї і так лежать вони цїлими днями в своїм калї... Смертельність між вязнями нечувана. Сухітники вмирають часто в кайданах, в присутности своїх товаришів, у спільних келїях. Зелїзних кайдан не віднимає ся навіть хорим".

—о—

ТІРПЕНІТ.

В Англії зорять застановляють ся над тим, чи Французи вже вживають „тірпеніту" найдовійшого воєнного постраху.

Се средство вибухове є в посїданю Французів. Наслідки пукненя бомби наповненої ним такі страшні, що одна бомба вбиває всяку живу істоту на 400 ярдів довкола.

Доносять, що застали цїлі німецькі реґіменти неживими в своїх траншеях, з карабінами в руках, без найменьшого знаку на їх тїлах — лиш довгі лінії трупів стоячих як за житя.

Часопись „Дейлі Експрес" заявляє, що її один співредактор оповідав таке про тірпеніт:

„Нове вибухове средство винайшов два роки тому М. Тірпен, який передтим вже був знаний зі своїх винаходів. Тірпеніт є без сумніву найбільше страшне і найтальше смерть розсїваюче средство вибухове, до тепер відоме. Нова бомба є так смертоносна, що якби її вживали всї армії, то дїйсно цїлі народи можна би вигубити за пару тижнів. Іза сеї відай причини и ужиток заборонений воєнними артикулами межинародної гаґської конвенції, хоть сам М. Тірпен каже, що не заборонене.

„Чистий припадок позволив мені бути сьвідком перших проб нового вибухового средства. На височині яких 500 ярдів над поземом моря зроблено тимчасову огорожу для овець яких чотириста квадратових ярдів величини.

„На тім обгороджені поли пасли ся вівцї, якийі гузни і кілька старих та худих коний.

„Один кінь жадно скубав траву, другий чіхав ся до плота, а вівцї сховали ся в однім кутї.

„Се я бачив через свою люрнету з горба віддаленого яких 2 тисячі 500 ярдів. Нагло я почув острий, голосний гук і острий звук пукаючої бомби, немовби хто взяв кавалок шовку і роздер нагло.

„На поли недалеко овець пукла бомба. Вівцї дальше були збиті в рої обгородженя, один кінь був спертий на пліт, другий, що пас ся, лежав на земли.

„Коли в яких 10 мінут я прийшов до плота, вівцї всї були неживі, очи мали отворені роти обвислі. Се був обридливий вид. А прецінь ані одно звіря, кромі пасучого ся коня, не було поцїлене навіть малим відламком бомби. У воздусї чути було слабий запах, подібний до запаху метилового спіритусу, змішаного з ментолем.

„Пізнїйше повторено проби на більшу скалю на французьких полях коло Скален і Мелї.

„З многих причин думаю, що тих бомб дотепер ще не вживано в сїй війні. Можливо, що лиш раз або два рази їх спробовано серед воєнних обставин, але не більше.

„Його будуть уживати Французи правдоподібно аж в крайній потребі, як примір: спробі заняти Париж приступом. Я є певний, що помимо сего, що таких бомб приготовлює ся тепер тисячі і що спеціальний апарат відливає бомби 50 фунтові, з яких кожда може вбити, або радше переміняти в камінь кожду живучу істоту на 400 ярдів, все таки сих бомб не буде вживати ся, хиба в крайнім положеню".

Протокол

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня (септембра) 1914 р., в „Elmwood Music Hall", на розї улиць Elmwood and Virginia, Buffalo, N. Y.

(Дальше.)

ФОНД НАРОДНИЙ.

§ 171. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд народний У. Н. Союза".

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 172. В тім фонді мають бути депозитовані всі належности, виплачувані на сю ціль членами, як се означено у призначеній на сей фонд податковій табели.

— Принято.

Як його уживаєть ся.

§ 173. Сей фонд має бути уживаний головним урядом, або коли сей не засідає, головним екзекутивним комітетом на духове, моральне і соціяльне піднесене і добробут членів і взагалї української народности в Америці в такий спосіб, який буде найвідповіднійший до осягненя найбільшого добра.

— Принято.

§ 174. Щоб осягнути сї цїли, головний уряд, а коли сей не засідає, головний екзекутивний комітет, може закладати і через відповідно настановлених учителів, інструкторів і референтів провадити кляси, школи, виклади, бібліотеки, читальні і колеґії, до котрих можуть учащати діти членів Союза, маючі шість літ або більше, на аплікацію своїх родичів, які є членами Союза, за доплатою такої винагороди до народного фонду, яку головний уряд, згляднo головний екзекутивний комітет може від часу до часу означити; дальше, занорядити, щоби на случай смерти дитини або дітий якоґнебудь члена, котрі то діти користували ся сими привілеями за час трох місяців, Союз виплатив з народного фонду, о скілько се буде можливе, видатки на медицину, лікарів і инші експенси підчас послїдної недуги, і видатки похоронні такої дитини або дітий, котра то сума не може однак перевисшати в цілости квоти 200 долярів і котра то сума не буде виплачена, доки предсїдатель підвладного відділу, до якого належить батько дитини, не виставить відповідного цертифікату, посьвідчаючого точність рахунку. Всї ті привілеї устають з хвилею, коли дитина чи діти члена Союза осягнуть 18 літ житя.

— Принято.

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ.

§ 175. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд резервовий У. Н. Союза".

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 176. В тім фонді мають бути депозитовані:

а) Всі місячні належитости, збирані від членів на сю ціль, як се означено у призначеній на сей фонд податковій табеля.

б) Вступне до висоти 50 центів, яке платить на сю ціль кождий член в часі приступлюваня до Союза.

в) Всї складки, жертви, даровизни і записи, зроблені, дані і полишені Союзови.

г) Всї або такі части якогонебудь фонду, які головний уряд велить головному касієрови депозитувати або скредитувати тому фондови.

— Принято.

Як його уживаєть ся.

§ 177. Фонд резервовий є призначений на підмогу у виплачуваню посмертних претенсій на випадок, коли фонд посмертний зовсім вичерпаєть ся і місячні вкладки членів окажуть ся невистарчаючими до заплати згаданих посмертних претенсій. Сума, яку можна витягнути з резервового фонду в таких випадках, не може перевисшати 25% цілого резервового фонду в однім місяци.

— Принято.

Депозитоване фондів віддільно.

§ 178. Кождий із згаданих фондів має бути депозитований окремо і на осібне конто на імя установленого фонду в таких банках або тростових компаніях, які вибере головний екзекутивний комітет.

— Принято.

Вкладки платить ся місячно.

§ 179. Кождий член Союза має платити секретареви свого відділу до каси Союза, без повідомленя, 12 вкладок у кождім календарськім році, з яких кожда належить ся і є платна перед або на остатнім мітінґу його відділу в кождім календарськім місяци, разом з належностями й такими иншими спеціяльними вкладками, які може наложити від часу до часу головний уряд.

— Принято.

§ 180. Кожда вкладка має складати ся з грошевих квот, які будуть призначувані до ріжних фондів каси Союза в слїдуючий спосіб:

До фонду посмертного, кождий член принятий по першім дни січня 1915, має платити після віку осягненого при найблизшім дни його уродин, в часї принятя до Союза, і кождий член принятий перед означеною висше датою, має платити після осягненого свого віку, дня 1. січня 1915, таку квоту, стоячу побіч згаданого віку у слїдуючій табели на таку суму посмертного бенефіту, якої собі забажає.

— Принято.

Податкова табеля на фонд посмертний У. Н. Союза.

§ 181. Кождий член Союза має платити на фонд посмертний У. Н. Союза відповідно до свого віку слїдуючі місячні вкладки:

вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	44	66	87	1.32	1.76
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

Повисша табеля зістала принята з тою додатковою ухвалою, що XIII. головна конвенція припоручає головному екзекутивному комітетови наняти експерта, котрий має сю табелю точно і математично розслїдити, а то в тій цїли, чи не далаб ся вона ще зменьшити, відповідаючи рівночасно вимогам табелї смертности (Морталіти Тейбел); а як ні, то має остати так, як була на конвенції читана.

— Принято.

Податкова табеля на инші фонди У. Н. Союза.

§ 182. Кождий член Союза без огляду на його вік і на клясу посмертного має платити слїдуючі місячні вкладки на отсї фонди У. Н. Союза:

а) На фонд адміністраційний 17 центів.
б) На фонд убогих 5 центів.
в) На фонд народний 3 центи.
г) На фонд резервовий 10 центів.

В первіснім проєкті було пропоновано до вибору: 30 центів і 35 центів на всї згадані висше 4 фонди. Конвенція ухвалила на всї ті фонди 35 центів.

— Принято.

Члени женського пола.

§ 183. Женщини, відповідаючі вимогам приниманя в члени, можуть бути приняті лише на посмертне в сумі $250 (кляса А) і $500 (кляса АА) і мають платити, коли зістали приняті перед 1-шим днем січня 1915, після осягненого собою віку у згаданій висше датї, а коли зістали приняті по згаданій датї, мають платити після осягненого собою віку при найблизшім дни їх уродин в часї їх приступленя до сего Союза.

— Принято.

АРТИКУЛ VI.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Основанє.

§ 184. Якихнебудь 15 або більше українських або славянських осіб, при добрім фізичнім здоровлю, не перевисшаючі 50 років житя, а як женщини, то не перевисшаючі 40 років житя, котрі внесуть аплікацію до головного уряду, а коли сей не засідає, до головного екзекутивного комітету, в спосіб і після означеної форми, можуть утворити підвладний відділ, якого назву має потвердити головний уряд або головний екзекутивний комітет, а коли такий відділ зістане затверджений, головний предсїдатель видасть тому підвладному відділови чартер, яким потверджуєть ся його принятє до Союза, а коли сей відділ пришле посьвідку на одержанє чартеру, він буде мати всї такі права і привілеї, які мають инші відділи Союза.

— Принято.

Членство.

§ 185. Новий відділ не може бути заложений, коли має меньше ніж 15 членів.

— Принято.

Приниманє товариств в цїлости.

§ 186. Коли істнуюче товариство, братство або сестрицтво, складаюче ся з достаточного числа членів, маючих всї згадані висше кваліфікації, забажає злучити ся з Союзом, має приняти резолюцію, у якій буде висловлене се бажанє, і уповажнити своїх відповідних урядників виготовити, підписати і вислати до головного предсїдателя сего Союза письменну петицію, підписану предсїдателем, секретарем і касієром, а та петиція має мати слїдуючу форму:

Ми, ... і ...., предсїдатель, секретар і касієр .... (тут подати назву товариства), будучи уповажненими резолюцією, принятою згаданим товариством на спеціяльнім, в тій цїли скликанім мітінґу, вносимо отсим в імени власнім і в імени членів згаданого товариства петицію і аплікацію на принятє нас в цїлости яко підвладного відділу до У. Н. Союза, а чартер, печатка і инші річи щоби були видані тому .... товариству і щоб воно стало ся правно істнуючим підвладним відділом Українського Народного Союза.

Ми заявляємо, що .... осіб мужеського пола і .... осіб женського пола є членами сего товариства і що всї ті члени є при добрім фізичнім здоровлю, і що ніхто з них не перевисшає приписаного статутом Українського Народного Союза віку.

На случай принятя до Українського Народного Союза, ми обовязуємо себе і членів товариства поступати у всїх справах, як приписує статут Українського Народного Союза і повинувати ся всїм правам того статута, який є тепер і який від часу до часу може бути змінений, перероблений або доповнений.

Ми обовязуємо себе і членів нашого товариства респектувати всї розпорядки головного уряду і головного екзекутивного комітету Українського Народного Союза.

Годимо ся і обовязуємо себе і членів нашого товариства виключити кождого члена, який не буде поступати після статута Українського Народного Союза, або який своїм поступком нанесе кривду, шкоду або некористь Українському Народному Союзови, і про такий проступок та про виключенє такого члена донесемо безпроволочно головному екзекутивному комітетови.

Як би наші звязки яко підвладного відділу з Українським Народним Союзом колинебудь і з якоїнебудь причини, добровільно чи недобровільно, устали, ми отсим в імени власнім і в імени членів нашого товариства зрікаємо ся всяких прав, користий і привілеїв, до яких ми були би управнені, якбисьмо належали до Українського Народного Союза яко його правно істнуючий підвладний відділ.

Дано в .... дня ....
.... 19..........

Товариство ....
...................., предсїдатель
...................., секретар
...................., касієр.

— Принято.

Закладанє відділу поодинокими особами.

§ 187. Де 15 або більше осіб, бажаючих утворити підвладний відділ Союза і маючих вимагані сим статутом кваліфікації, не є ще злучені в товариство чи братство, тоді вони мають скликати мітінґ і вибрати тимчасового предсїдателя, секретаря і касієра і мають приняти резолюцію, вибираючи назву товариства і висказуючи своє бажанє стати ся підвладним відділом Союза, і уповажнять вибраних тимчасово урядників виготовити, підписати і вислати до головного предсїдателя сего Союза писемну петицію, підписану тимчасовим предсїдателем, секретарем і касієром, яка то петиція буде мати форму, подану у попереднім параґрафі.

— Принято.

Акція головного екзекутивного комітету.

§ 188. Головний уряд або головний екзекутивний комітет, коли згодить ся на принятє зголосившого ся відділу, висилає дотичному товариству відповідно виготовлені аплікаційні блянкети, які кождий член має точно і вірно виповнити відповідними зізнанями, за правдивість яких він ручить, а по медичній екзамінації лікарем місцевим або настановленим головним предсїдателем, дотичне товариство має сї блянкети звернути до головного рекордового секретаря з слїдуючими грішми:

а) $5.00 за грамоту і печатку,
б) $5.00 за книжки для товариства і
в) вступне по $2.00 від кождого члена.

— Принято.

Аплікації о чартер.

§ 189. Хто стараєть ся о чартер, мусить підписати аплікацію о членство і мусить мати ті самі кваліфікації та підлягати тим самим правилам і ограниченям Законів Союза, яким підлягають аплікантн о оригінальне членство Союза.

— Принято.

Переступаючі члени.

§ 190. Члени, які переходять до нового підвладного відділу з переступними листами, мусять ті листи депозитувати в часї закладаня відділу і виказати ся відповідними посьвідками, що не мають у попереднім відділї ніяких залеглостий і є правосильними членами.

— Принято.

Приниманє до Союза.

§ 191. Головний уряд або головний екзекутивний комітет, відповідно до случаю, діставши відповідно виповнену аплікацію і згадані висше гроші і згодивши ся на принятє товариства до Союза, висилає йому на руки секретаря товариства чартер, печатку, потрібні книжки і инші приналежности, що все разом лишаєть ся власностию Союза.

— Принято.

Ограниченя.

§ 192. Де вже істнує один або більше підвладних відділів, там не можна закладати иншого підвладного відділу без писемного і одержаного позволеня головного уряду або головного екзекутивного комітету.

— Принято.

Відділ не може належати до иншої орґанізації.

§ 193. Ніякий підвладний відділ сего Союза не може бути підвладним відділом иншої братської чи добродійної орґанізації. Зате поодинокі члени якогонебудь підвладного відділу Союза мають повну свободу бути членами иншої подібної орґанізації.

— Принято.

Права чартеру.

§ 194. Чартер одержаний підвладним відділом не уповажнює поодиноких членів тогож мати безпосередні зносини з Союзом, але всякі справи мають залагоджувати відповідні урядники підвладного відділу, хиба би була инакша виразна умова.

— Принято.

Заведенє книгового діловодства нового відділу.

§ 195. Кождий новий підвладний відділ може зажадати від головного екзекутивного комітету призначеня одного спосібного члена Союза або інспектора, коли такий буде вибраний або іменований, котрий має вглянути в книгове діловодство, чи воно є відповідно проваджене, і має поучити урядників і членів про їх повинности, а також переглянути протоколи і поіменний виказ членів.

— Принято.

Неприпятє.

§ 196. На випадок, коли головний уряд або головний екзекутивний комітет, відповідно до случаю, відкине аплікації товариств в цїлости або поодиноких аплікантів, має ся звернути гроші і повідомити аплікантів про відкиненє на адресу секретаря дотичного товариства.

— Принято.

ЗМІНА НАЗВИ, ЗЛУКА І ЗЛИТЄ ВІДДІЛІВ.

Зміна назви.

§ 197. Кождий відділ може змінити свою назву, через яку буде знаний, коли на спеціяльнім в тій цїли скликанім мітінґу двома третими частями членів голосів дотичного підвладного відділу ухвалить резолюцію в тій цїли і коли сю зміну потвердить головний екзекутивний комітет.

— Принято.

Злука.

§ 198. Де два або більше підвладних відділів, находячих ся в одній місцевости або в сусідних плейзах, забажають злучити ся в один підвладний відділ, вони можуть се зробити, коли на спеціяльнім в тій цїли скликанім мітінґу переведуть відповідну резолюцію і коли на се дістануть передтим дозвіл головного екзекутивного комітету.

— Принято.

Злучений відділ.

§ 199. Злучений відділ під новою назвою і числом, як сказано висше, буде істнувати як істнував передше, а вибираєть ся лише инших урядників і укладаєть ся новий відповідний статут новоназваного товариства після заправної резолюції. Його секретар враз з головним рекордовим секретарем сю зміну запротоколує і видалить новий спис членів злученого підвладного відділу.

— Принято.

Суспендований член зголошуєть ся до злученого відділу.

§ 200. Член якогонебудь із злучених підвладних відділів, який є під суспензою в часї злуки, може зголосити ся до злученого підвладного відділу о принятє нанново, згідно з постановами статута Союза.

— Принято.

Відділи не можуть розвязувати ся.

§ 201. Ніякий підвладний відділ не може добровільно розвязати ся, коли у нім находить ся шість правосильних членів, котрі не годять ся на розвязанє.

— Принято.

Шість членів становлять дальше відділ.

§ 202. Кождих шість правосильних членів, голосуючих проти розвязаня, розпущеня або виступленя підвладного відділу, становити будуть надалї підвладний відділ і будуть мати повне право вибирати зпоміж себе урядників та мати у своїм посіданю весь маєток, гроші і рухомости дотичного підвладного відділу в цїли дальшого істнованя тогож.

— Принято.

Каранє урядників за недорученє маєтку.

§ 203. Коли предсїдателеви якогонебудь підвладного відділу, вибраному позісталими шістьма членами, відмовить ся перебраня якогонебудь маєтку, гроший або рухомостий підвладного відділу якимнебудь урядником, котрий стоїть на сторожи згаданого маєтку, гроший або рухомостий дотичного підвладного відділу на підставі занимаиого ним уряду, і коли про сю відмову чи занедбанє доручення маєтку буде повідомлений головний предсїдатель, тоді головний предсїдатель особисто або через свого відповідно уповновласненого заступника зажадає звороту того маєтку, гроший або рухомостий. Коли якийсь бувший урядник або член дотичного підвладного відділу не схоче або занедбає на жаданє передати головному предсїдателеви або його уповновласненому висланникови такий маєток, гроші або рухомости, які він перетримує, тоді головний екзекутивний комітет У. Н. Союза розпічне такі правні кроки в імени Союза, які будуть потрібні до відзисканя такого маєтку, гроший і рухомостий і до процесованя та укараня такого провинившого ся урядника.

— Принято.

Посіданє маєтку.

§ 204. Коли підвладний відділ відголосує розвязати ся, розійти ся або виступити з У. Н. Союза, а на таке розвязанє або виступленє не згодить ся шість членів, тоді Український Народний Союз, на підставі такого голосованя про розвязанє, розпущенє або виступленє, буде уповажнений взяти у безпроволочне посіданє весь маєток, гроші і рухомости підвладного відділу.

— Принято.

Переданє маєтку.

§ 205. Будучи повідомленим про розвязанє, розпущенє або виступленє підвладного відділу, головний предсїдатель особисто або через свого висланника зажадає переданя чартеру, маєтку, гроший і рухомостий такого розвязаного, розпущеного або виступившого підвладного відділу.

— Принято.

Спосіб переданя.

§ 206. Коли підвладний відділ розвяжеть ся, розійдеть ся або виступить, тоді послїдний його предсїдатель, а як такого нема, то слїдуючий по нім в рандзї урядник, є обовязаний доручити чартер, книги, фонди, відзнаки, униформи і инший маєток, гроші і рухомости Українському Народному Союзови або такій особі, котра буде до відібраня того маєтку уповажнена головним предсїдателем.

— Принято.

Урядник, відмовляючий передачі.

§ 207. Коли якийсь урядник або член розвязаного, розпущеного або виступившого підвладного відділу, котрий має у своїм посіданю якунебудь часть дотичного маєтку, гроший або рухомостий, відмовить ся передати сей маєток на жаданє головного предсїдателя, тоді головний екзекутивний комітет У. Н. Союза розпічне такі правні кроки в імени Союза, які будуть потрібні для відзисканя такого маєтку, гроший або рухомостий і для процесованя та укараня такого провинившого ся урядника чи члена.

— Принято.

Маєток звертаєть ся, коли підвладний відділ є наново принятий.

§ 208. Весь маєток, гроші і рухомости, які одержить У. Н. Союз від розвязаного, розпущеного або виступившого підвладного відділу, мають бути звернені на случай, коли на розпорядок головного предсїдателя, як приписано законом, сей відділ буде наново принятий. Кождий підвладний відділ, розвязаний головним предсїдателем, може бути ним наново принятий по усуненю перешкоди розвязаня, або він може, задля достаточних причин скасувати розказ суспензи або розвязаня.

— Принято.

АРТИКУЛ VII.

БЕНЕФІТИ, КОРИСТИ І СПАДКОЄМЦЇ.

§ 209. Сим установляєть ся шість посмертних бенефітових кляс, що будуть знані яко:

Кляса А, з виплатою $250
Кляса АА, з виплатою $500
Кляса Б, з виплатою $750
Кляса ББ, з виплатою $1.000
Кляса Ц, з виплатою $1.500
Кляса ЦЦ, з виплатою $2.000

— Принято.

§ 210. Повне посмертне на якунебудь членську грамоту не буде виплачене, доки її властитель не буде правним членом через час одного року; коли член умре в часї коротшім від року, а в довшім від девяти місяців від дня означеного на членській грамоті, спадкоємції будуть управнені до трох четвертих частий обезпеченої грамотою квоти; коли член умре в часї девяти місяців, а в довшім від шести місяців від дня означеного на членській грамоті помершого, спадкоємції будуть управнені до половини обезпеченої квоти; коли член умре в часї шести місяців, але не в коротшім від трох місяців, спадкоємції дістануть одну четверту часть обезпеченої квоти; спадкоємції члена померщого скорше ніж перед трома повними місяцями від дня означеного на його членській грамоті, не мають права до жадної посмертної запомоги.

— Принято.

Означенє спадкоємців.

§ 211. Кождий аплікант на члена Союза має подати в своїй аплікації імена, вік, місце замешканя і посвояченє особи або осіб означених в понизшім параґрафі, для яких він бажає записати своє посмертне на випадок його смерти.

— Принято.

Кляси спадкоємців.

§ 212. Бенефіт може бути виплачений якійнебудь одній або більше особам одної або всїх низше наведених кляс:

1) Жінка члена, 2) муж, 3) діти, 4) внуки, 5) родичі, 6) рідний брат і сестра, 7) брат і сестра по батькови або по матери, 8) дід або бабка, 9) инші кревияки члена, не означені у повисших степенях, які мали би право до рівного поділу його особистого маєтку по його смерти і 10) якінебудь особи, залежні від підмоги члена.

— Принято.

Бенефіти виплачувані в опіку.

§ 213. Посмертні запомоги, коли се є зазначене в аплікації, можуть бути виплачені банкови або иншій корпорації в опіку для спадкоємців на таких умовах, як означать члени.

— Принято.

Коли опіка упадає і т. н.

§ 214. На випадок, коли такий опікун відмовить ся від опіки, а не було якогось иншого розпорядку члена відповідно до законів Союза, опіка тоді кінчить ся і посмертне виплатить ся тим спадкоємцям, для котрих воно було оставлене під опікою.

— Принято.

Не можна означати тестаментом.

§ 215. Не можна зазначувати в аплікації або у членській грамоті або в який инший спосіб і якою иншою постановою, що посмертне маєть ся виплатити, чи то в цїлости чи в части, особі або особам, опікунам або спадкоємцям після тестаменту. Ніякий тестамент не може ухилити розпорядку або подїлу або права до посмертного якійнебудь особі, котра має до сего право після статута Союза.

— Принято.

Занедбанє зміни спадкоємців по подружю.

§ 216. Коли член записав своє посмертне якійсь особі після прав сего статута ще перед своїм подружем, а по подружю аж до своєї смерти занедбав назначити иншого спадкоємця, тоді і в такім випадку, коли нема дітий, одну половину посмертного виплачуєть ся по рівній части попередно означеним спадкоємцям, а другу половину його жінці, а коли по нім лишають ся жінка і діти, тоді одну половину виплачуєть ся жінці, а другу половину дітям, без огляду на те, чи ті діти є з сего подружя, чи з попереднього.

— Принято.

Занедбанє означеня спадкоємців.

§ 217. Коли в часї смерти члена, який назначив своїм спадкоємцем чи то жінку чи мужа, залежно від случаю, покаже ся,

що коли [illegible] або що се посмертне не [illegible] якихось [illegible] посмертне, з виїмкою означеного виспе, виплатить ся особі або особам, названим у повисшій табели. § 212. [illegible] порядку, означених також степенів, по рівній части на голову з виключенєм всіх живучих осіб дальше вичислених степенів, з виїмкою розділу поміж особи третого (3) степеня, коли по діти померших дітей заберуть такі части, яку кождий родич був би дістав, якби був при житю, і з виїмкою розділу поміж особи девятого (9) степеня, з котрих дістануть посмертне тілько ті члени, котрі були у найблизшім посвояченю з помершим членом.

— Принято.

Посмертне звертасть ся до фонду.

§ 218. Коли із спадкоємців помершого члена, означених вповні, нікто вже не жиє, тоді його посмертне звертасть ся до резервового фонду Союза.

— Принято.

§ 219. [illegible] потребова дитина або діти, уроджені по назначеню спадкоємців, не будуть управнені до частини посмертного, хиба що член [illegible] назначуваня спадкоємців назначив [illegible] живої діти поіменно або як [illegible] в такім случаю уроджені по його смерти або погробові діти дістануть рівну часть з иншими дітьми.

— Принято.

Смерть одного або більше спадкоємців.

§ 220. На випадок смерти одного або більше спадкоємців ще перед смертию члена, яких він назначив після прав Союза, коли він на місце померших спадкоємців не назначив яких инших після прав Союза, тоді та часть посмертного, яка припадала помершому спадкоємцеви або спадкоємцям, буде виплачена оставшому при житю спадкоємцеви або спадкоємцям, по рівній части, між той степень, до якого сей спадкоємець належить, як такий степень є, а як нема, то спадкоємцям иншого степеня або степенів по рівній пайді. Повисше правило має приміненє і до того посмертного, котре виплачуєть ся в опіку, а також тоді, коли такий спадкоємець є жінкою або мужем члена і будуть розведені.

— Принято.

Смерть всіх спадкоємців.

§ 221. На випадок смерти всіх спадкоємців, означених членом згідно зі статутом Союза, по смерти такого члена, коли він не розпорядить ся після статута Союза, посмертне буде розділене після параграфу 217, з тою виїмкою, що коли по нім лишить ся жінка або муж, з ним не розведена(ний), враз зі шлюбною дитиною чи дітьми, тоді половину посмертного виплатить ся жінці або мужови помершого члена, а половину дітям, а на випадок, коли по смерти члена лишить ся тільки жінка або муж, тоді тій жінці або мужови виплатить ся ціле посмертне.

— Принято.

Злочинний акт спадкоємця.

§ 222. На випадок смерти члена через злочинний акт спадкоємця того члена, посмертного не виплатить ся тому спадкоємцеви, доки він не буде компетентним судом засуджений або увільнений, а коли його засудять, то посмертне виплатить ся спадкоємцеви чи спадкоємцям дальшого з ряду степеня посвояченя, а коли такого не буде, то поступить ся тоді по мисли §§ 217 і 221.

— Принято.

Зміна спадкоємців.

§ 223. Правосильний член може кождого часу змінити свого назначеного ним спадкоємця чи спадкоємців згідно з сими статутами.

— Принято.

§ 224. Кождий член, хотячий змінити свого спадкоємця чи спадкоємців, має предложити головному рекордовому секретареви аплікацію на таку зміну, виписану на дорученім з тим цілем бланкеті. Назначенє нових спадкоємців не буде важне і вписане головним рекордовим секретарем до книг і рекордів сего Союза, доки така аплікація о зміну не буде виготовлена після приписаної форми і доки не зістане одобрена головним рекордовим секретарем.

— Принято.

Словний доказ не важний.

§ 225. Словний доказ члена про намір і бажане зміни його спадкоємця буде неважний.

— Принято.

Коли зміна входить у житє.

§ 226. Зміна спадкоємця входить у житє тоді, коли її одобрить головний рекордовий секретар, котрий має таке одобренє потвердити датою на аплікації і своїм підписом.

— Принято.

§ 227. Коли умре член, який не був суспендований, але має залеглу вкладку на час не довший від одного місяця, або який отримав уже всі бенефіти, запоги або які инші грошеві квоти з Союза на підставі сего або попереднього статута, тоді його посмертне, до якого його спадкоємці є управнені, виплатить ся тим спадкоємцям по потрученю залеглої місячної вкладки і инших залеглостий, і по потрученю побраних ним передше бенефітів, запогів і инших грошевих квот, виплачених членови на підставі сего чи попереднього статута.

— Принято.

Поправлене похибки щодо віку.

§ 228. Коли покажеть ся в протягу житя члена, що він помилив ся щодо свого віку в часі його принятя, він має через свій підвладний відділ внести відповідне письмо про сі факти до головного рекордового секретаря. Як будуть вдоволяючі докази, що член зробив сю помилку не в лихім, ошуканчім намірі, тоді вік сего члена може бути справлений, а він заплатить надвишку, відповідну до справдішнього віку, або у відворотнім случаю, виплатить ся йому ту квоту, яку він переплатив від часу його принятя в члени.

— Принято.

Невиразне означене квоти спадкоємцям.

§ 229. Коли член назначить своїми спадкоємцями свою жінку і дітий, або означить се иншими подібними словами, то се буде розуміти ся, що одну половину належного бенефіту має ся виплатити оставшій по нім жінці, а другу половину має ся розділити по рівній части поміж оставші по нім діти.

— Принято.

УТРАЧЕНЯ ЗАПОМОГ.

Сфальшоване віку.

§ 230. Коли член у своїй членській аплікації подасть фальшиво свій вік, його посмертне буде сконфісковане і не виплатить ся його спадкоємцям ані ніякій иншій особі.

— Принято.

Крутійства.

§ 231. Коли якийсь член зістане принятий до Союза чи то перше перший чи наново через фальшиве зізнане, ошуканство, закрите або ухилене фактів в своїй аплікації о принятє в члени або в аплікації о поновне принятє щодо свого стану або здоровля, навичок, характеру або заліть, що був уже попередно членом Союза, всьо його посмертне буде сконфісковане і не буде виплачене спадкоємцям ані ніякій иншій особі.

— Принято.

Самоубийство.

§ 232. Коли якийсь член наложить на себе руку, чи то при здоровім умі чи помішаніи, в протягу року від дня означеного на членській грамоті Союза, всьо посмертне такого члена зістане сконфісковане і не виплатить ся його спадкоємцям ані ніякій иншій особі.

— Принято.

Нарушене закона.

§ 233. Коли смерть члена наступить з приводу надмірного уживаня опяняючих напоїв, або з приводу нарушеня законів, чи то підчас проступку чи по нім, за який то проступок назначена є кара смерти, всьо посмертне, яке такому членови було застережене, зістане сконфісковане і не виплатить ся його спадкоємцям ані ніякій иншій особі.

— Принято.

Каліцтво з причини нарушеня закона.

§ 234. Коли член спричинить собі якенебудь каліцтво або недугу, за котрі має право до запомоги на підставі сего статута, через надмірне уживанє горячих напоїв або через намірене самоубийство, чи то при здоровім розумі чи в стані божевільним, через цілий час свого членства, або коли се станеть ся з причини нарушеня закона чи то в часі проступку чи по нім, всі запомоги йому тут застережені на случай такого каліцтва або недуги зістануть сконфісковані і не будуть виплачені спадкоємцям ані ніякій иншій до того уповажненій особі.

— Принято.

Зменьшене посмертного.

§ 235. Коли з приводу якоїсь нещастя, епідемії або катастрофи головний уряд переконаєть ся, що посмертний або резервовий фонд вичерпаєть ся і не буде вистарчаючий до заплаченя всіх посмертних претенсій, які приключили ся в однім місяци, тоді суми з обох згаданих фондів розділить ся пропорціонально поміж усіх спадкоємців, відповідно до тої квоти, яка їм належала ся, а такі виплати, зроблені спадкоємцям, уважати ся будуть за цілковите полагоджене справи.

— Принято.

Посмертне можна зменьшити.

§ 236. Правосильний член без огляду на те, чи він дістав уже яку запомогу за неспосібність чи ні, може замінити класу свого членства на одну з клас низших, а в таків случаю він передає свою членську грамоту свому підвладному відділови разом з доплатою 25 центів, а також писемне жаданє на бланкеті, який доручать У. Н. Союз, підписане ним і посвідчене секретарем підвладного відділу, на якім має бути зазначена ся бажана нова кляса, і імена спадкоємців, котрі мають дістати се посмертне. Зміна кляси посмертного входить у житє з днем принятя і потвердженя сего жаданя головним рекордовим секретарем. Звернену стару грамоту члена і жадане зміни враз з належностию мають ся доручити головному рекордовому секретареви, котрий по затвердженю сеї зміни видасть нову членську грамоту, вимагану низшою клясою.

— Принято.

§ 237. Член понизше 40 літ віку і членкиця понизше 35 літ віку може прейти до висшої класи посмертного, коли виготовить писемну аплікацію на відповідним до того бланкеті і коли піддасть ся огляднинам лікаря підвладного відділу і дістане від него рекомендацію, яку одобрить головний лікар. Він буде платити вкладки відповідні сій клясі, до якої приступає, і буде уважати ся новим членом такого віку, який він осягне від дня зміни до найблизших його уродин, і буде уповажнений до всіх запомог і привілеїв члена висшої класи. Член, переводячий таку зміну, має передати свою членську грамоту і заплатити 25 центів секретареви підвладного відділу, котрий доручить писемну аплікацію, цертифікат лікаря, членську грамоту і 25 цнт. головному рекордовому секретареви ще перед увеленєм зміни в житє, яка має бути одобрена головним екзекутивним комітетом і яка увійде в силу від дня такого одобреня. По такім потвердженю видасть ся нову членську грамоту жаданої кляси.

— Принято

Коли члени не можуть побільшити посмертного.

§ 238. Жаден член повисше 40 літ житя і жадна членкиня повисше 35 літ житя не може перейти з низшої до висшої кляси посмертного.

— Принято.

Коли члена принимаєть ся до висшої кляси.

§ 239. Головний уряд або головний екзекутивний комітет буде мати право, коли принимає аплікацію о членство або коли член старасть ся побільшити своє посмертне, відмовити суму посмертного, о яку член [illegible] його згодою може його приняти до низшої суми посмертного.

— Принято.

Коли член є управнений до бенефіту.

§ 240. Тільки члени, виповнивші всі свої повинности, будуть уповажнені до всіх тут вичислених запомог.

— Принято.

АРТИКУЛ VIII.

ОБОВЯЗКИ ВІДДІЛІВ СУПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

§ 241. Кождий підвладний відділ обовязаний платити головному урядови до каси Союза:

а) За кождого новоприступившого члена $2.00 яко вступне, з чого 50 центів примістять ся в резервовім фонді, а $1.50 в адміністраційнім фонді;

б) За кожду зміну спадкоємця чи спадкоємців, збільшаючу або зменьшаючу посмертне членів, по 25 цнт.;

в) За кождого члена, запротоколованого в книгах головного уряду, таку квоту належности, яка є означена у поданій в тім статуті податковій табелі, згідно з віком дотичного члена і з квотою його посмертного, як показують книги головного уряду і його членська грамота.

— Принято.

Доручене повної належної квоти.

§ 242. Жаден підвладний відділ не може з наложеного на него податку щонебудь відтягати, але має цілу квоту заслати до головного фінансового секретаря, котрий вписує її до книг і передасть головному касієрови. Коли у такій належности лучить ся яка помилка, тоді секретар підвладного відділу повідомить про се головного фінансового секретаря, а сей поправить її у слідуючій грошевій посилці, або надаток зверне.

— Принято.

Коли платить ся податки.

§ 243. Кождий підвладний відділ має засилати звичайні і надзвичайні належности до головного фінансового секретаря в перших трох днях слідуючого місяця по тім місяци, в котрім збирало ся належности.

— Принято.

Суспенза відділу.

§ 244. Коли підвладний відділ не заплатить у приписанім в § 243 часі цілої своєї належности до головного фінансового секретаря, тоді головний фінансовий секретар повідомляє про се головного рекордового секретаря, а сей запротоколує суспензу такого винуватого відділу і всіх його членів, а також причину і дату суспензи. Про сю суспензу, її причину і дату, головний рекордовий секретар вишле повідомлене предсідателеви, секретареви і касієрови суспендованого відділу.

— Принято.

Коли квота є невистарчаюча.

§ 245. Коли квота, вислана головному фінансовому секретареви, є невистарчаюча і меньша від тої належности, яку підвладний відділ обовязаний був заплатити, головний фінансовий секретар повідомить безпроволочно про помилку предсідателя і секретаря дотичного підвладного відділу. Коли ж сеї помилки не справить ся в протягу десяти днів від повідомленя, тоді головний фінансовий секретар повідомить про се головного предсідателя, а сей видасть зараз наказ суспендованя того відділу і сей наказ вишле головному рекордовому секретареви, котрий його запротоколує.

— Принято.

Безурядовість підчас суспензи.

§ 246. Підчас суспензи підвладного відділу за невиплачене належности його уважати ся буде за неурядуючий, окрім хиба таких справ, які відносять ся до його поновного принятя.

— Принято.

§ 247. Підвладні відділи не можуть приймати таких членів, котрі рівночасно не станут ся членами У. Н. Союза.

— Принято.

Вступ головному урядникови або заступникови дозволений.

§ 248. Головний урядник або заступник головного уряду має дозволений вступ на кождий мітинг підвладного відділу, а коли він візитує підвладний відділ на підставі свого урядового обовязку, тоді на мітингу дотичного відділу відкладаєть ся всі біжучі справи, а береть ся під розвагу ту справу, з якою прийшов головний урядник або заступник.

— Принято.

Видача книг до переглянення.

§ 249. На жаданє головного урядника або заступника головного уряду підвладний відділ має обовязок передати йому до переглянення всі свої книги і уділити всяких інформацій, яких він зажадає.

— Принято

Право виконуваня засудів.

§ 250. Кождий підвладний відділ має виконувати всі засуди щодо проголошеного виключеня членів і має право позбавити їх всяких прав, привілеїв і добродійств членства.

— Принято

Кара за неповинованє статутови.

§ 251. Кождий підвладний відділ, який відкажеть ся виконати або не повинуєть ся одному з параграфів сего статута і всім розпорядкам та приказам головної конвенції, головного відділу, головного екзекутивного комітету, головного предсідателя або якої иншої правної власти, буде суспендований або виключений головним урядом або головним екзекутивним комітетом сего Союза.

— Принято.

Як принимаєть ся наново.

§ 252. Кождий підвладний відділ, суспендований за невиплачене приписаної належности, буде принятий наново, коли заплатить головному фінансовому секретареви всю квоту, довжну до дня суспензи, враз з усіми звичайними і надзвичайними належностями, які були через цілий час суспензи, а його новопринятє має затвердити головний фінансовий секретар і повідомити про се дотичний підвладний відділ.

— Принято.

Розвязане суспендованого відділу.

§ 253. Кождий підвладний відділ, суспендований за невиплачене належности, коли до 30 днів від дня суспендованя не постараєть ся о новопринятє через виплачене залеглости, має бути розвязаний, коли так розпорядить головний предсідатель.

— Принято.

Члени розвязаних відділів можуть забезпечити ся.

§ 254. Члени якогонебудь розвязаного відділу, котрі виповнили всі свої повинности в часі розвязаня, можуть бути приняті до иншого підвладного відділу, коли постараєть ся дістати від головного рекордового секретаря карту ним підписану і потверджену печаткою Союза, але такий член не буде уважати ся правним, аж доки не виплатить у приписанім часі всіх своїх належностий головному фінансовому секретареви, включаючи і ті залеглости, які з вини місцевого урядника розвязаного відділу не прийшли на руки головного фінансового секретаря, хоч дотичний член свою належність заплатив, і доки не буде платити своїх належностий так, якби був получений з якимнебудь відділом, головному фінансовому секретареви на відповідне повідомлене тогож урядника, і такий член має зголосити ся по таку карту в протягу 30 днів від дня розвязаня відділу. Карта буде важна 30 днів, а коли по упливі того часу її властитель не внесе аплікації о приступлене до якогось підвладного відділу, він буде суспендований на дальших 30 днів; коли ж по упливі того часу не зголосить ся з тою картою до якогось підвладного відділу, його членство в Союзі устає і се має у відповідний спосіб зазначити в книгах головний рекордовий секретар.

— Принято.

Принимане після статута.

§ 255. Жаден підвладний відділ не може приняти до себе членів в инший спосіб, як се означено в тім статуті.

— Принято.

(Дальше буде.)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Декотрі члени нашої організації запитують ся гол. уряду, що їм робити в такім випадку, коли їх делеґат і місцеві урядники не хотять платити розмету до каси Союза і старають ся відтягнути даний відділ від Укр. Нар. Союза, а відтак, що ті члени мають зробити і як застосувати ся, щоби вони (поодинокі члени) могли і надалі належати до Укр. Нар. Союза з повними членськими правами.

На сї запити відповідаємо публично з тої причини, що така відповідь у „Свободі" може і другим нашим членам послужити яко потрібна інформація в данім випадку.

Відділ Союза, котрий не заплатить припадаючого на него розмету до каси Союза, буде суспендований на підставі статута Руського (тепер Українського) Нар. Союза, а по упливі приписаного часу, як не сповнить свого обовязку, зістане виключений на підставі статута.

Члени такого відділу, коли хотять бути членами Союза, мають застосувати ся до приписів статута нашої організації, означених §§ 350 і 351, котрі звучать так:

§ 350. Члени відділів суспендованих за неплачене розмету, котрі сповнили всі свої повинности по день суспендованя, будуть мати право до запомоги з Р. Н. Союза через 30 днів від дня суспендованя, коли сповнять всї права і приписи Р. Н. Союза.

§ 351. Член відділу суспендованого за неплачене розмету або з якої иншої причини, котрий сповнив всі свої повинности по день суспендованя, може в протягу 30 днів від дня суспендованя забезпечити ся на час дальшого суспендованя відділу через внесене просьби до головного екзекутивного комітету, котрий на підставі доказу, що член сповнив всі свої повинности, видасть йому перехідний лист до другого відділу, або коли не буде другого відділу, а буде відповідне число членів того відділу, котрі сповнили свої повинности, тоді позволить їм заснувати новий відділ в тій місцевости на місце суспендованого відділу, котрому головний екзекутивний комітет видасть новий чартер.

Мих. Угорчак,
гол. рекорд. секр. У. Н. Союза.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
Марія Бляик,
2117 W. Ohio St., Chicago, Ill.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Іван Ваверчак,
757 State St., Perth Amboy, N. J.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Василь Левчик,
48 Washington St., Elizabeth, N. J.
Юліян Павчак,
109 North 7th St., Brooklyn, N. Y.

РАДНІ:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Андрій Стефанович,
Box 334, Ambridge, Pa.
Василь Гришко,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Теодозій Талпаш,
324 E. Dewart St., Shamokin, Pa.
Стефан Мельник,
50 Pulsifer St., Auburn, N. Y.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
Осип Стеткевич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „У. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПРОСВІТНА КОМІСІЯ:
о. В. Сполітакевич, предсідатель,
635 N. River St., Wilkes Barre, Pa.
Дмитро Андрейко, секретар,
Box 334, Jersey City, N. J.
Володимир Лотоцький, касієр,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбуде ся дня 15 падолиста с. р. Кождий член має явити ся і свої довги вирівнати, бо котрий член не явить ся і не вирівнає свого довгу, буде виключений з Братства і з У. Н. Союза. — Д. Кулелич, предс., І. Ярошинський, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 7. падолиста с. р. відбудеть ся річний мітинг в гали Кіяновського, під ч. 12057 Гальстед стр. Мітинг розпічне ся о год. 7.30 вечером. Упрашає ся всіх членів, щоби явили ся на тім мітингу, бо буде вибір нових урядників. Старі урядники мають здати своє річне справозданє з маєтку і діловодства Братства. Члени, не явивші ся на тім мітингу, заплатять 50 ц. кари, а урядник $1.00. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім раз будуть суспендовані в Братстві і в У. Н. Союзі. На тім мітингу буде ся принимати нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Рівнож упрашаємо тих, котрі ще не належать до нашого Братства і до Українського Народного Союза, щоби користали з нагоди і приймали всі, а переконають ся, кілько то наше Братство уже виплатило запомог своїм членам. — О. Шавала, предс., І. Співак, кас.; С. Микитюк, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від 221, повідомляє всіх своїх членів, що слідуючий мітинг відбудеся в неділю дня 8. листопада. На тім мітингу мають явити ся всі члени, бо маємо до полагоджения важні справи. Також повідомляєсь тих членів, котрі до сего часу позіставали довжні, щоби сприняли і вирівняли свій довг, бо в противнім разі будуть вимазані. Ті члени, котрі були суспендовані минувшого місяця, мають прийти на мітинг і наново вписатись, бо инакше втратять всі права до запомог. — Т. Кривоняк, предс.; І. Сеньчук, кас.; І. Гайович, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Фльора і Лавра, від. 130, подає до відома всім членам, що на слідуючім мітингу [illegible] падолиста с. р. [illegible]

член явити ся, бо є важні справи до полагодженя. — Н. Кузьчицький, секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. Бр. сьв. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів, що слідуючий мітінг відбуде ся в суботу дня 14 листопада с. р. На сей мітінг мусять безуслівно явити ся всі члени, бо є важні справи до полагодженя. Мітінг відбуде ся точно о годині 8. вечером в гали Вайдмана на Брод стріт. Кождий член, котрий не явить ся о годині 8-мій підпадає карі 25 ц., а урядник 50 ц. Нових членів буде ся приймати без вступного до Братства, а до Союза після статута. Наше братство платить на случай хороби тижневу запомогу в квоті $5.00, а вкладка до Братства виносить 50 ц. місячно. Отже добра нагода для тих, котрі не стоять в жаднім товаристві. Єднайте ся, Братя і Сестри, під один спільний прапор Неньки-України! — Д. Стичак, предс.: П. Торбин, кас.: В. Гасій секр.

ГАВТОРН, ІЛЛ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від 242, повідомляє всіх членів, що найблизший мітінг відбуде ся дня 15 падолиста в неділю. На тім мітінгу має явити ся кождий член і повідомити урядників, чи він буде дальше платити за себе розмет, чи ні. Котрий член не явить ся на мітінгу, буде суспендований навіть тоді, коли залягає лише за один місяць. Котрий з членів буде в неділю робити, має завідомити посткартою секретаря на адресу: 4917 W. 28-th Place, і заявити, чи буде платити дальше розмет, чи ні. Причина сего та, що богато членів хоче виступити з відділу задля заведеня нової системи від нового року. Задля того завідомляємо членів, щоби не паражувати братську касу на велику втрату, бо каса не є всилі платити за члена два-три місяці, коли сей виступає. Напоминаємо членів, щоби не було нарікания на уряд. — Г. Гринишин, предс.; Г. Бойчук, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. сьв. Димитрія, від. 207, буде мати річний мітінг дня 8. падолиста с. р., о год. 12.30. в гали під церквою. Котрий член на той мітінг не явить ся, заплатить кари 50 ц., а урядник $1.00. Запрашаємо всіх тих Родимців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоби прийшли на наш мітінг і вступили до нашого Братства і до Союза. Вступ до Братства безплатний. — О. Сенчишин, предс.: Д. Терпко, секр.

Е. ЮНГСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від 218, подає до відома, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий новий уряд: М. Ткачишин, предс.; А. Литвин, заст. предс.: М. Єлпнак, кас.; Р. Гіль, секр.; М. Бурий, заст. секр.; Е. Омелян, капітан; Й. Заплановський і Е. Ярош, контрольори; Й. Мушинський і М. Туркевич, дозорці хорих; М. Марціняк, зверник; Ф. Косопуд і М. Грицик, післанці; Ф. Струк і А. Ванькович, хоронжі.

Нововибраний уряд просить Вас, панове члени, будьте терпеливі та не слухайте тих пияків, котрі Вас відтягають від У. Н. Союза, бо се, братя, поміч для Ваших жен та дітий. Плюньте в очи кождому тому, що Вас відмовляє від товариства від У. Н. Союза, бо ті всі, що виступають против нашої организації, то невдоволені чомусь з теперішних головних урядників У. Н. Союза. Прошу не розбивати товариства, лиш тримайте ся усі як один свого відділу, а будете бачити, що все колись змінить ся, а У. Н. Союз як істнував доси, так і надалі буде істнувати. — Роман Гіль, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 368, подає до відома всім членам, що в неділю дня 15 листопада с. р. відбудеть ся річний мітінг, на котрім кождий член мусить явити ся, бо в противнім разі заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. Будемо приймати нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — В. Шалапій, предс.; О. Петришин, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Великого, від. 168, подає до відомости всім своїм членам, що річний мітінг відбуде ся в неділю дня 8. падолиста с. р., точно о год 3-тій пополудни. На сей мітінг мусять безуслівно всі члени явити ся бо є дуже важні справи до полагодженя. Уряд здасть своє справозданє з цілого року. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані в Братстві і в У. Н. Союзі. Ті члени, котрі були вже виписані з Братства, мають прийти на мітінг і заплатити свій довг, а тоді їх прийме ся наново. Буде вибір нового уряду. Неявивші ся члени заплатять 50 ц. кари, а урядник $1.00. Нових членів буде принимати ся без вступного до Братства. — М. Белнів, секр.

ГЕЙЛВУД, ПА. Повідомляю позамісцевих членів Бр. сьв. О. Николая, від. 304, аби від тепер не висилали на мою адресу ніяких листів ані братських гроший, бо я вже не мешкаю у Гейлвуд. Всякі братські письма і гроші прошу висилати на адресу: Frank Baniak, Box 66, Heilwood, Pa. — В. Галів, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ДОБРЕ ЗРОБИВ.

Тут наводимо слова з листу п. Івана Репіка: „Хочу Вам подякувати сердечно за Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина, який я дістав від Вас. Признаю, що се вино зробило мені добро, бо утримувало мій жолудок в регулярности. — Іван Репік, Р. Ф. Д. № 1., Ванкувер, Ваш." І зовсім природно, бо Трінера Американський Еліксір Гіркого вина є вельми помічним у травленю і усуває скоро з кишок всякі останки і унеможливлює затроєнє. Сей Еліксір складаєсь з червоного вина і дібраних зел і дає пільгу на случай болів жолудка і в часі застою в кишках. По всіх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Трінера Лініметн є знаменитим ліком на ревматичні і невральгічні болї. Ціна Трінера Лініменту 50 ц., почтою 60 ц.

Читайте руські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

Йорк. Було у ній 6 відділів мужеських і 1 відділ жіночий.

„Френк Гасбрук, суперінтендент асекураційного відділу стейту Ню Йорк подав залобу проти „І. Нар. Слав. Єдн. в стейті Ню Йорк" і зажадав від найвисшого суду (Суприм Корт) у Вайт Плейнс. Н. Й. (в окрузі Вест Честер), аби розвязав організацію, а її маєток забрав і зліквідував, і так перемінив на гроші і розділив поміж членів. Судія Міле перевів у тій справі строге слїдство і видав вирок, на підставі котрого жадане асекураційного суперінтендента має бути виповнене.

„І. Нар. Слав. Єдн. в стейті Ню Йорк" має усього маєтку $5.012, а її довги виносять $5.049.

„Ся організація істнувала так, що від кождого члена побирала місячно по $1.25, а з тих вкладок зібрано разом $4.210.

„Урядникам організації суд наказав, щоби не робили ніякої перешкоди стейтовому суперінтендентови, коли він забереть ся до виконуваня судового вироку".

До сеї справи додає „Словак в Америке" ось-такі свої замітки:

„Судове розвязане словацької організації в Америці є сумним випадком, який зверне на себе увагу всїх словацьких організацій.

„Є се перший случай в історії Америки, що суд зарядив розвязати словацьку організацію і то не через жалобу членів, але на жадане стейтової зверхности.

„На всякий випадок ми бачимо з того, що стейт дбає і про наші запомогові організації та товариства. Стейт старає ся о те, щоби члени, які платять на своє посмертне, не були обдурені. З того приводу ми повинні бути вдячні стейтови, що веде надзір над нашими орґанізаціями, а також можемо мати більше довіря до таких організацій, які стейт узнасть за певні і безпечні".

Розвязане державними-властями одної з словацьких запомогових організацій повинно бути осторогою для инших подібних славяньских організацій. Сей справді — як каже „Словак в Америке" — сумний випадок повинен отворити очи і деяким членам нашого Союза, котрим здасть ся, що їх воля стоїть понад всякими законами і що ті закони не мають до них ніякого права... Те саме лихо, що стрінуло зовсїм ненадійно членів „І. Нар. Слав. Єдности в стейті Ню Йорк", може так само ненадійно упасти громом і на инші запомогові організації, які ведуть свою господарку після засади того робітника, котрий „нині заробив і нині сей заробок пропив".

Є між нами богато людий, котрі дбають лише про теперішність, а не журять ся будучностию, котрі хотять як найменьше дати, а як найбільше взяти; але закон дивить ся на сю справу инакше. Закон каже так: як пропив всю свою зарібщину нині, то будеш завтра голодний; а як завтрішний день прикує тебе до ліжка якоюнебудь недугою, то до дверий твого дому застукає перед часом люта смерть і за твій нерозум спряче тебе із сього сьвіта. Твоя жінка і діти, твій батько і мати, твої братя і сестри полишать ся через тебе в нужді і будуть проклинати твою память. Закони ухвалюють ся не на рік-два, але на десятки або й на сотки років. Закон глядить далеко в будучність і старасть ся ту будучність як найлїпше забезпечити тим людям, для яких він сотворений.

НОВИНКИ.

УТЕЧА УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ ПЕРЕД МОСКОВСЬКИМИ НАЇЗНИКАМИ

В німецьких ґазетах з Відня знаходимо таку вістку:

„При кінци місяця серпня прийшло до Відня 160 українських дітий зі Станиславова в Галичині. Се переважно українські сироти з тамошнього українського сиротинця, а також і діти бідних робітників, котрі пішли на війну. Вся та дрібота ішла пішки під проводом кількох сестер Василіянок більше ніж тиждень.

У Відни заняв ся тими збідованими українськими сиротами ратунковий комітет, котрий умістив їх у зелїзничих возах, в яких живе і так вже кілька тисяч втікачів о голоді і холоді.

З Відня вислано бідні сироти до міста Лїнцу в Тиролі, де одно німецьке католицке товариство жертвувало їм безплатне приміщене".

Ся утеча українських сиріт зі Станиславова перед московськими наїзниками вказує, що і діти тепер в Галичині непевні свого життя. Памятати будуть бідні діти московське „освободжене" цїле життє.

—o—

ХТО АРЕШТУВАВ ПОЛЬСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА СЕНКЕВИЧА?

Польські часописи в Америці не мали стриму в нарiканю на Австрію, що арештувала [illegible] славного у них письменника Генрика Сенкевича. Кричали, що він став ся на старість москвофілом, а Австрія на нїм за се вимстила ся та, що своїм вчинком допустила ся варварства і т. д.

А тимчасом, як довідуємо ся зі старокраєвих ґазет, справа мала ся зовсім инакше. Коли австрійське військо заняло Келецьку губернію в російській Польщі, прибув до Сенкевича в його посїлости в Обленгорку начальник польських „добровольців" Сосновський і порадив йому, щоби усунув ся з воєнної завірюхи до Кракова або до Варшави. Він згодив ся виїхати до Кракова і його відставлено під конвоєм польських добровольців.

—o—

НІМЦІ ВИДАЮТЬ ПОЛЬСЬКУ ВОЄННУ ҐАЗЕТУ.

Німецький воєнний дневник „Кріґсблят", урядовий орган німецької військової команди зачав виходити також яко тижневник по польськи. В 1-шім числі сього тижневника з дня 22-го вересня сказано у вступній статі, що побіда Німеччини є рівночасно також і побідою Польщі, бо Польща уcже повстати лише на руїнах Росії.

—o—

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА В МАЙНАХ

лучила ся перед кількома днями. Недалеко від Роялтон, Іл., спустилось рано в глибокі майни около 500 робітників. В годину опісля вибух в майнах огонь, викликаний сильною експльозією газу. Гук експльодуючого газу був так сильний, що всї мешканцї Роялтон сейчас побудились зі сну. Ужито всяких помічних средств, та не богато помогли вони. Огонь обняв великі розміри. Катастрофа є страшна. До 300 осіб засипаних, а 150 вирятувано. З того 40 осіб мертвих, а 110 оказує слабі надії на житє. Майни сї належали до компанії „Френклін Кол енд Кок Компани", а від Роялтон віддалені одну милю.

—o—

ЕВРОПЕЙСЬКІ РАСИ.

В Европі живе 200 міліонів Славян — в Росії, Австро-Угорщині, Болгарії, Сербії і Чорногорі, 100 міліонів Германів — в Німеччині, Данії, Голяндії, Швеції, Норвеґії і Австро-Угорщині; 110 міліонів Латинців — в Італії, Франції, Швайцарії, Португалії і Бельгії; 45 міліонів Англьо-Саксів — в Анґлії; 8 міліонів Румунів — в Австро-Угорщині, Росії і Румунії і 2 міліони 500 тисяч Греків — в Греції. Турки, Альбанції і Мадяри до европейських рас не зачисляють ся.

Протокол

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня (септембра) 1914 р., в „Elmwood Music Hall", на розї улиць Elmwood and Virginia, Buffalo, N. Y.

(Дальше.)

АРТИКУЛ IX.

ДОКАЗ СМЕРТИ І ВИПЛАТА ПОСМЕРТНОГО.

Розслїджуване смерти.

§ 256. На випадок смерти правного члена, предсїдатель, секретар і касієр підвладного відділу, до котрого померший член належав, мають, не чекаючи на мітінґ підвладного відділу, означити причину смерти і обставини, серед яких вона наступила.

— Принято.

Повідомлене.

§ 257. Повідомлене, яке має бути виписане після залученого Союзом формуляра, і докази смерти члена мають бути вислані до головного фінансового секретаря, потверджені печаткою підвладного відділу, а, враз з тим офіціальне повідомлене про єго смерть, виставлене на відповідній бланкеті.

— Принято.

Докази смерти неприсутних членів.

§ 258. Коли член умре далеко від місцевости, де знаходить ся його підвладний відділ, або коли члени підвладного відділу не мають нагоди переконати ся про його смерть, або коли головний предсїдатель уважати се буде за потрібне, підвладний відділ або головний предсїдатель може вимагати дальших доказів смерти на жадане головного екзекутивного комітету.

— Принято.

Повідомлене на случай самовбийства.

§ 259. В кождих випадках, в яких покаже ть ся, що смерть наступила через самовбийство, предсїдатель, секретар і касієр мають переконати ся і вислати повідомлене з доказом смерти, виказуючи обставини і всї инші факти про самовбийство, про які можливо було довідати ся.

— Принято.

Що має бути в повідомленю.

§ 260. В повідомленю про смерть члена має бути подане імя помершого, його вік, коли приступив до Союза, день і причина смерти, що сповнив всї свої повинности, як також має бути прилучена до него грамота члена.

— Принято.

Дальший доказ.

§ 261. Головний екзекутивний комітет може жадати дальших доказів смерти члена коли уважає се за потрібне.

— Принято.

Коли слїдує виплата.

§ 262. Всї посмертні претенсії і виплата мають бути залагоджені по отриманю всіх потрібних документів в протягу 60 днів, коли головний екзекутивний комітет не буде бачити ніяких правних перешкод.

— Принято.

Спосіб виплати.

§ 263. По одержаню урядового повідомленя про смерть члена, головний екзекутивний комітет, коли уважає доказ смерти члена за вистарчаючий і коли жадане спадкоємця члена є правне після приписів Союза або рішеня судового на случай процесу, поручить головному фінансовому секретареви виставити і враз з головним предсїдателем і касієром підписати чек або чеки на імя особи або осіб, вименованих яко спадкоємці помершого члена, і заслати їх таким спадкоємцям, або корпорації, котрій запомога була повірена від опіку для спадкоємців після розпорядженя помершого члена.

— Принято.

Осібні чеки.

§ 264. Коли член розпорядив, що сума посмертного має бути виплачена більше ніж одному спадкоємцеви і означив докладно, або як инакше, суму, яка кождому спадкоємцеви має бути виплачена, тоді головний фінансовий секретар враз з головним предсїдателем і касієром можуть виставити і підписати осібні чеки на імя кождого спадкоємця на таку суму, яка йому належить ся.

— Принято.

Спірні жаданя.

§ 265. Коли головний екзекутивний комітет не є переконаний про правність жаданя спадкоємця, тоді може зарядити таке розслїджене того, яке уважає за потрібне.

— Принято.

Полагоджуване жадань.

§ 266. Коли по розслїдженю справи головний екзекутивний комітет переконаєть ся, що запомога повинна бути виплачена, чи то цїла чи в части, тоді його обовязком є полагодити спір і запорядити таку виплату. Колиж після його опінії заходить якась непевність, тоді він сам або через свого адвоката, після того як ухвалить, має поробити кроки, які уважає за потрібні, щоби охоронити Союз від неправної виплати, чи то через добровільну угоду поза судом, чи то за помочию суду, котрий може рішати в таких справах.

— Принято.

Акція проти Союза в протягу шість місяців.

§ 267. Не можна вносити скарги до суду проти Союза за невиплачене запомоги по смерти члена, хиба тоді, коли така скарга буде внесена в протягу шістьох місяців від дня, коли Союз відмовив виплатити запомогу.

АРТИКУЛ X.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Кваліфікації, обовязки і вибір аплїкантів.

Вік.

§ 268. Кождий Українець або инший Славянин, не перевисшаючий 50 лїт житя, і кожда женщина, не находяча ся у вагітнім стані і не перевисшаюча 40 лїт житя, до дня їх найблизших уродин, в добрім фізичнім здоровлю, можуть бути приняті в члени Союза.

— Принято.

Аплїкант, довгуючий Союзови.

§ 269. Аплїкант в членство, котрий в часї аплїкації довгує підвладному відділови або Союзови за вкладки, податок, кари, підмогу чи які инші належитости, не буде принятий до Союза, доки не сплатить свого довгу.

— Принято.

Підписане аплїкації.

§ 270. Кандидат, хотячий вступити в члени Союза, мусить підписати аплїкацію, котра має бути в такій формі, яка є приписана головним урядом; в ній кандидат має подати місце і день уродженя, вік, заняте, місце замешканя, чи жонатий або самотний, чи був вже коли членом Союза і імя, адресу і посвоячене пропонованого спадкоємця або спадкоємців. Він мусить ручити за правдивість своїх зізнань, поданих у дотичній аплїкації.

— Принято.

Коли залучаєть ся метрику уродженя.

§ 271. Аплїкант у віці між 40 до 50 років включно, і аплїкантки між 35 до 40 років включно, мають долучити до своєї аплїкації правно виставлену метрику уродженя.

— Принято.

Долучене посьвідки.

§ 272. Аплїкант, котрий вже був передше членом Союза, має долучити до своєї аплїкації о членство посьвідку того підвладного відділу, в якім він був попередно членом, а коли такий підвладний відділ вже не істнує, то посьвідку від головного рекордового секретаря, в якій має бути зазначено, що той член не довгує нічого свому попередному підвладному відділови або Союзови і що він не переступив ніякого права статута, що могло би бути перешкодою до його поновного принятя до Союза.

— Принято.

Підпис хрестиком.

§ 273. Аплїкант, котрий не вміє підписати свого імени, має замісць підпису зробити хрестик в присутности і з підписом одного сьвідка.

— Принято.

Коли аплїкант стаєть ся членом.

§ 274. Аплїкант не буде уважати ся членом Союза, доки не буде принятий яко такий головним екзекутивним комітетом і доки не заплатить окрім вступного що найменьше одномісячної вкладки, з тим однак застереженем, що не буде мати права до бенефітів, з виїмкою означеною в § 210.

— Принято.

Належности враз з аплїкацією.

§ 275. Кождий аплїкант на члена в Союзі має заплатити підвладному відділови для Союза, і кожде товариство, що стараєть ся приступити до Союза, має заплатити Союзови за кождого аплїканта на члена, в часї підписуваня аплїкації або петиції, вступне в квоті $2.00, з того 50 центів уміщуєть ся в фонді резервовім, а $1.50 в фонді адміністраційнім, за що, як аплїкант буде принятий, дістане належну книжочку, відзнаку, членську грамоту і примірник статута.

— Принято.

Слїдчий комітет і одобрене аплїкації.

§ 276. По одержаню аплїкації на члена предсїдатель підвладного відділу настановить комітет з трох членів, який має вивідати ся про характер, здоровлє і репутацію аплїканта, а відтак предложити свої спостереженя на письмі або устно, прихильно або неприхильно, на найблизшім мітінґу, а по справозданю комітету має ся голосувати над принятєм чи відкиненем дотичного аплїканта.

— Принято.

Одобрене аплїкації по принятю.

§ 277. Коли аплїкант зістане принятий, тоді секретар дотичного підвладного відділу, одержавши аплїкацію, справоздане слїдчого комітету і лїкаря, а вразї потреби і копію метрики родоводу, зашле те все до головного екзекутивного комітету враз із вступним. Коли аплїкацію одобрить головний екзекутивний комітет, тоді повідомить ся про се підвладний відділ через урядовий орган.

— Принято.

Число потрібне до вибраня в членство.

§ 278. До голосованя о приняте члена є потрібне на мітінґу кворум, приписане в § 347. Коли три четверті присутних членів заявить ся за принятєм, тоді аплїкант зістане принятий в членство.

— Принято.

Відновити аплїкацію можна по трох місяцях.

§ 279. Коли би аплїкант був відкинений, тоді не може вносити другої аплїкації о приняте аж по упливі трох місяців.

— Принято.

Повідомлене про приняте або відкинене.

§ 280. Обовязком секретаря підвладного відділу є повідомити головного рекордового секретаря про факт безпроволочно по принятю або відкиненю аплїкації.

— Принято.

Повідомлене про приняте.

§ 281. Секретар повідомить кождого аплїканта про його приняте і про місце та час, в якім має явити ся до принятя до підвладного відділу і в тім місци та часї аплїкант зістане принятий і обзнакомлений з правилами і приписами Союза, і зложить слїдуюче приречене:

— Принято.

Приречене.

§ 282. Я (сказати імя) член сего підвладного відділу Українського Народного Союза присягаю Всемогучому Господу Богу, що буду завсїди заховувати правила і постанови сего підвладного відділу і закони Українського Народного Союза; буду відносити ся з пошаною до головних урядників і урядників сего відділу; не буду ні словом ні учинком шкодити сему відділови або Українському Народному Союзови; буду дбати про розвій і добробут сего відділу і Українського Народного Союза і ніколи не буду говорити перед не членами про справи Українського Народного Союза або сего відділу. Так менї, Боже, допоможи. Амінь.

— Принято.

Коли видаєть ся членську грамоту.

§ 283. Жадна грамота членська не буде видана головним рекордовим секретарем, доки той не переконає ся, що всї права, приписи і розпорядженя Союза зістали сповнені і доки секретар відділу не повідомить його про приняте аплїканта.

— Принято.

Коли аплїкант не може застосувати ся до приписів.

§ 284. В усїх случаях, де після його гадки не застосовано ся до приписів статута і де аплїкант не може застосувати ся до таких приписів, справа має бути предложена головному предсїдателеви до окончевого рішеня, а його рішене і приказ будуть дефінітивні.

— Принято.

Не явлене до принятя.

§ 285. Коли кандидат не явить ся до принятя, хоч був про се повідомлений, на два по собі слїдуючі мітінґи і не подасть відповідних причин про неявлене, втратить вступне і всї другі гроші, які поплатив, і всї права до членства.

— Принято.

Диспозиція вкладок.

§ 286. Всякі вкладки, зложені враз з аплїкацією окрім належностий підвладного відділу, мають бути вислані [illegible] до головного фінансового секретаря. На случай, коли аплїкант дістане відкинений, всї вплачені аплїкантом вкладки будуть йому звернені секретарем.

— Принято.

ЧЛЕНСТВО.

Обовязки члена.

§ 287. Найперший обовязок кождого члена буде обзнакомитись з законами Союза і безусловно їх повинувати ся [illegible] ність для Союза, і старати ся після всїх своїх сил о розвій свого відділу; проводити чесне і моральне житє і уникати всяких поганих вчинків, що могли би принести шкоду або ганьбу відділови або Союзови.

— Принято.

Присутність на мітінгах і плачене вкладок.

§ 288. Кождий член повинен по можности як найчастїйше приходити на мітінґи свого відділу і точно платити приналежні на него вкладки. Члени, котрі не можуть що місяця приходити на мітінґи, повинні засилати свою належність до секретаря враз з книжочкою, котрий занише зложену вкладку до неї.

— Принято.

(Дальше буде.)

Новий Завіт	$2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
[illegible], звичайна оправа	50
Віночок, звич. оправа	28
Дорога до неба, кістяна оправа	1.00
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32

